

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZDRAVOTNĚ SOCIÁLNÍ FAKULTA

Efektivnost sankcí v přestupkovém řízení

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

JUDr. Mgr. Michal Holčapek

Autor:

Luboš Klika

2011

Summary

Name of thesis: Efficiency of sanctions in offence proceedings

Offence proceedings constitute a special type of administrative proceedings. They can be understood as legally regulated procedure of competent administrative bodies and other persons in hearing of and deciding about offences. The offence proceedings progress primarily according to the Offence Act No. 200/1990 Coll. on offences, as amended. The offence agenda, as transferred field of activity of state administration, is executed by the relevant local authority. The offence agenda is usually executed by a commission appointed to hear offences. The thesis deals with the efficiency of sanctions in offence proceedings, with focus on offence proceedings at offence commissions of smaller municipalities, specifically of Local Authority of Loučovice, Local Authority of Lipno nad Vltavou and Municipal Authority of Vyšší Brod. The following hypotheses were stated: 1. The offence commissions of small municipalities impose mainly the sanctions in form of reprimand and fine for the offences committed, 2. the imposed sanctions in form of fine are never paid by more than a half of the offenders and further not enforced, 3. there are objective reasons to introduce the new sanction similar to the punishment in form of commonly useful works. I chose the secondary and content analysis of data acquired from offence commissions of the above stated municipalities to get the necessary information. Further data were acquired with the help of qualitative research and casuistry of five specific cases. The analysis and evaluation of the acquired data confirmed that the offence commissions impose only sanctions in form of reprimand and fine. The sanction in form of reprimand has no marked effect and the sanction in form of fine is very often not paid. With regard to the results of the research investigation, it would be beneficial to introduce an analogy to the punishment in form of commonly useful works like those imposed in criminal proceedings, into the sanctions of the Offence Act.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Efektivnost sankcí v přestupkovém řízení“ vypracoval samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury, uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce a to v nezkrácené podobě, Zdravotně sociální fakultou, elektronickou cestou, ve veřejně přístupné části databáze STAG, provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích, na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích, dne 20. 1. 2011

Luboš Klika

Poděkování:

Děkuji vedoucímu práce JUDr. Mgr. Michalovi Holčapkovi za jeho odborné vedení a Mgr. Davidu Havlovi za jeho rady při zpracování bakalářské práce. Také bych chtěl poděkovat předsedům přestupkových komisí dotčených obcí, manželce a rodině za podporu a trpělivost.

Obsah:

Úvod

1.	Současný stav	
1.1.	Vymezení pojmu přestupek	10
1.2.	Vymezení pojmu přestupkové řízení	12
1.3.	Vymezení pojmu věcná příslušnost	13
1.4.	Vymezení pojmu místní příslušnost	14
1.5.	Účastníci řízení	15
1.5.1.	Obviněný	16
1.5.2.	Poškozený	17
1.5.3.	Vlastník věci	17
1.5.4.	Navrhovatel	17
1.5.5.	Zmocněnec	18
1.6.	Stávající sankce	18
1.6.1.	Napomenutí	18
1.6.2.	Pokuta	19
1.6.3.	Zákaz činnosti	20
1.6.4.	Propadnutí věci	21
1.7.	Zkrácená řízení	21
1.7.1.	Blokové řízení	22
1.7.2.	Příkazní řízení	22
1.8.	Výkon rozhodnutí	23
1.9.	Úvahy de lege ferenda	23
1.9.1.	Alternativy v trestním zákoníku	23
1.9.2.	Vymezení pojmu obecně prospěšné práce	24
2.	Cíl práce a hypotézy	26
2.1.	Cíl práce	26
2.2.	Hypotéza	27
3.	Metodika	29
3.1.	Použitá metoda	29

3.2.	Charakteristika výzkumného souboru	30
4.	Výsledky	32
4.1.	Výčty přestupkových agend přestupkových komisí	32
4.1.1.	Výčet přestupkové agendy Městského úřadu Vyšší Brod	33
4.1.2.	Výčet přestupkové agendy Obecního úřadu Lipno	35
4.1.3.	Výčet přestupkové agendy Obecního úřadu Loučovice	37
4.1.4.	Shrnutí přestupkových agend	39
4.2.	Kasuistiky	42
4.2.1.	Kasuistika I.	42
4.2.2.	Kasuistika II.	43
4.2.3.	Kasuistika III.	44
4.2.4.	Kasuistika IV.	44
4.2.5.	Kasuistika V.	45
4.3.	Řízené rozhovory	46
4.3.1.	Rozhovor se zástupci komisí a obecních úřadů	46
4.3.2.	Rozhovor s odbornou veřejností	49
5.	Diskuze	52
6.	Závěr	58
7.	Klíčová slova	60
8.	Seznam použitých zdrojů	61
9.	Přílohy	64

Úvod

Novelou zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, publikovaného ve sbírce zákonů pod č. 265/2001 Sb., účinného dnem 1. 1. 2002, došlo mimo jiné ke změně stanovení hranice výše škody v trestním řízení (§ 89 odst. 11) u škody nikoli nepatrné z do té doby aplikované částky 2.000,- Kč na nově stanovenou výši 5.000,- Kč. Tím, že vešla v platnost tato novela trestního zákona, došlo k situaci, kdy celá řada zejména majetkových deliktů do té doby posuzovaných jako trestný čin „spadla“ do režimu přestupku, řešeného v rámci č. 200/1990 Sb., o přestupcích v platném znění (dále jen „zákon o přestupcích“).

Tento krok legislativních orgánů byl z celé řady důvodů pochopitelný a opodstatněný, především s ohledem na vývoj cen a hodnoty věcí, kdy hranici trestného činu naplňovala kupříkladu krádež obuvi za dveřmi. Na druhou stranu s sebou tento krok přinesl i celou řadu negativních dopadů, spočívajících především v možnostech sankce při postihování protiprávního jednání. Výjimkou není ani kalkul pachatelů takového jednání spočívající v tom, že způsobená škoda nesmí přesáhnout hranici trestného činu, tedy oněch 5.000,- Kč, aby nemohli být postihováni podle trestního zákona.

Všeobecným názorem nejenom laické veřejnosti, se kterým se zejména v poslední době poměrně často setkávám, je závěr, že efektivnost sankcí ukládaných v přestupkovém řízení je všeobecně nízká.

S tímto názorem se setkávám i v místě svého bydliště, a to v souvislosti s přestupkovými řízeními u přestupkové komise zřízené při Obecním úřadu Loučovice, Obecním úřadu Lipno nad Vltavou a Městském úřadu Vyšší Brod, které projednávají převážně přestupky proti majetku a přestupky proti občanskému soužití.

Sankce ukládané v rámci přestupkového řízení ve smyslu zákona o přestupcích za přestupky ve smyslu § 49 a § 50 zákona o přestupcích jsou v současné době především napomenutí a pokuta. Vymahatelnost těchto sankcí je ve většině případů složitá, a to zejména s ohledem na majetkové poměry či finanční situaci pachatele přestupku. Rovněž přínos pro oběti přestupkového jednání či pro společnost je mizivá.

Příčina neplnění uložených trestů, převážně nehrazení uložených pokut nespočívá ze strany pachatelů přestupků pouze v jejich neochotě, ale v celé řadě případů také v jejich sociální situaci. Z tohoto vyplývá i nepatrný přínos pro společnost, kdy jedni a tiž pachatelé se uvedených přestupků dopouštějí opakovaně, a to především drobných krádeží a drobných ublížení na zdraví. Neplnění uložených sankcí pak logicky neznamená žádný přínos pro oběti přestupků, které nevidí smysl takového postihu s tím, že uložená sankce stejně nebude mít v konečném důsledku žádný dopad.

Od října 2002 do října 2006 působil jako člen přestupkové komise zřízené při Obecním úřadu Loučovice, kde jsem se téměř při každém projednávání přestupků potýkal s neochotou pachatelů přestupků plnit uložené tresty, nemluvě o jejich negativním přístupu k přestupkovému řízení jako takovému, spočívajícím zejména v nedostavování se k jednání, nezájmu o řízení, atd.

S ohledem na tyto skutečnosti jsem se rozhodl zaměřit ve své bakalářské práci mimo jiné na možnosti ukládání jiných – alternativních sankcí v přestupkovém řízení.

1. Současný stav

1.1. Vymezení pojmu přestupek

Přestupkem rozumíme ve smyslu přestupkového zákona zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a zároveň je za přestupek označeno v tomto nebo v jiném zákoně, nejde-li o trestný čin nebo jiný správní delikt, který je postižitelný podle zvláštních předpisů (11). Při hodnocení odpovědnosti za přestupek je nutno vycházet z určení dvou základních obecných znaků. Jednak musí být určité jednání jako přestupek, výslovně uvedeno v přestupkovém zákoně nebo v jiném zákoně, se kterým zákon spojuje hrozbu určitou sankcí a které přísluší projednat správnímu orgánu, a zároveň se musí jednat o jednání zaviněné (9).

Pro odpovědnost za přestupek přitom postačuje zavinění z nedbalosti, pokud zákon výslovně nevyžaduje zavinění úmyslné. Jednáním se přitom rozumí i opomenutí takového konání, k němuž byl pachatel povinen podle okolností a svých osobních poměrů. K úmyslnému spáchání přestupku dochází tehdy, jestliže osoba chtěla porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem nebo zájmy chráněné jinými právními předpisy anebo věděla, že svým jednáním může chráněné zájmy porušit nebo ohrozit, a pro případ, že je ohrozí či poruší, byla s tímto srozuměna (3).

K nedbalostnímu spáchání přestupku dochází zejména tehdy, jestliže pachatel věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem nebo jinými právními předpisy, ale bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že takové porušení nebo ohrožení nezpůsobí. K nedbalostnímu spáchání přestupku však dochází také tehdy, když osoba nevěděla, že svým jednáním může způsobit ohrožení nebo porušení zájmů chráněných zákonem nebo jiným správním předpisem, ačkoliv s přihlédnutím k okolnostem a osobním poměrům o tom mohla a měla vědět (1).

Z hlediska definice pojmu přestupku se tak setkáváme jednak s jeho pozitivním určením a současně s jeho negativním vymezením. Z pozitivního hlediska přestupkem může být jen přesně popsané jednání výslovně označené v zákoně jako přestupek (1).

Negativní vymezení naproti tomu znamená, že zákon stanoví, že o přestupek jde pouze tehdy, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle jiných právních předpisů, anebo o trestný čin (1).

Přestupek jako jeden ze skupiny správních deliktů, kterého se může dopustit jen fyzická osoba, má nižší stupeň nebezpečnosti pro společnost. Tato konstrukce je zvolena proto, aby nedošlo k dvojímu postihu za totéž protiprávní jednání (4).

Přestupkem není jednání, kterým někdo odvrací přiměřeným způsobem v nutné obraně útok, přímo hrozící nebo trvající na zájem chráněný zákonem. K nutné obraně je oprávněn každý, tedy nejen ten, kdo je útokem sám ohrožen, ale i ten, kdo chrání zájmy jiné osoby. Pro nutnou obranu je předepsána podmínka přiměřenosti (proporcionality). Dále je nutná podmínka, aby útok trval nebo alespoň fakticky přímo hrozil (3).

Přestupkem není také jednání uskutečněné v krajní nouzi, tj. jednání, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem. Při posuzování možného následku hrozícího z nebezpečí a následku způsobeného odvracením nebezpečí je třeba vycházet ze skutečné situace v době činu i z psychického stavu osoby, která odvracela nebezpečí. V případě krajní nouze se vyžaduje proporcionalita mezi hrozícím následkem a následkem vzniklým využitím institutu krajní nouze, přičemž zákon stanoví podmínku, že hrozící nebezpečí nebylo možno v dané situaci odvrátit jinak (1).

1.2. Vymezení pojmu přestupkové řízení

Přestupkové řízení je zvláštním druhem správního řízení (4). Rozumí se jím zákonem upravený postup příslušných orgánů a dalších osob (subjektů) při projednávání a rozhodování o přestupcích. Právní rámec, z něhož je při přestupkovém řízení nutno vycházet, tvoří souhrn právních norem, které vymezují postavení subjektů tohoto řízení a jejich práva a povinnosti a jejichž prostřednictvím se řídí proces projednávání a vyřizování přestupků (1).

Smyslem jednotlivých stádií tohoto procesu je účelně a bez zbytečných průtahů objektivně zjistit, zda došlo ke spáchání přestupku, kdo jej spáchal, za jakých okolností a jakou sankci je třeba uložit (9).

V řízení o přestupcích se primárně postupuje podle přestupkového zákona nebo jiného zvláštního právního předpisu. Pouze není-li v tomto nebo jiném zákoně stanoveno jinak, postupuje se podle zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu v platném znění (14).

Správní řád je tak ve vztahu k zákonu o přestupcích, respektive k jiným zákonům, pokud by upravovaly postup správních orgánů při projednávání přestupků, právním předpisem subsidiárním a obecným. Základní zásady činnosti správních orgánů, které jsou definovány obecně ve správním řádu, se však uplatní na veškeré postupy správních orgánů při výkonu veřejné správy, tedy i na řízení o přestupcích (3).

U přestupkového řízení platí v podstatě všechny zásady správního řízení, i když někdy modifikované přestupkovým nebo jiným speciálním zákonem (4).

Uplatňují se především zásada legality, zásada zákazu zneužití správního uvážení, zásada ochrany dobré víry, zásada souladu s veřejným zájmem, zásada materiální pravdy, zásada vzájemné součinnosti, zásada součinnosti s účastníky, zásada odstranění rozporů, zásada dobré správy, zásada zdvořilosti a slušnosti, zásada rychlosti a procesní ekonomie, zásada rovnosti postavení účastníků, zásada oficiality, zásada ústnosti jednání, zásada presumpce nevin, zásada in dubio pro reo, zásada obhajoby, zásada dvouinstančnosti řízení, zásada zákazu reformace in

peius, zásada neveřejnosti ústního jednání, zásada teritoriality a personality, zásada účelnosti a prospěšnosti a zásada non bis in idem (1).

1.3. Vymezení pojmu věcná příslušnost

Věcná příslušnost v přestupkovém řízení určuje, který správní orgán, a který jeho stupeň je příslušný (zmocněn) ve věci jednat a rozhodnout (3).

Zpravidla je k projednávání přestupku příslušný ten správní orgán, v jehož působnosti došlo ke spáchání přestupku, neboť projednávání přestupků je nedílnou součástí výkonu státní správy (24). K řízení věcně příslušný správní orgán, je povinen provést přestupkové řízení a nesmí věc postoupit k projednání a rozhodnutí správního orgánu jiné kategorie nebo orgánu vyššího stupně.

V rámci takzvané přenesené působnosti vykonávají obce státní správu v rozsahu a za podmínek, které stanoví zvláštní zákony. Přestupkovou agendu, jako přenesenou působnost státní správy přitom vykonává obecní úřad ve smyslu zákona č. 128/2000 Sb., o obcích v platném znění (dále jen „zákon o obcích“) (23). Rada obce ve smyslu zákona o obcích, zřizuje a ruší podle potřeby komise rady obce, jmenuje a odvolává z funkce jejich předsedy a členy (10).

Ve většině případů vykonává přestupkovou agendu komise k projednávání přestupků, která je zvláštním orgánem obce. Komisi zřizuje starosta, který jmenuje a odvolává její členy (5). Starosta obce může po projednání s ředitelem krajského úřadu svěřit některé komisi rady obce rozhodování o přestupcích, které je výkonem přenesené působnosti. Dochází k tomu v případě, kdy není zřízena samostatná komise jako zvláštní orgán k projednávání přestupků. Při vytváření těchto komisí rady obce musí být splněna podmínka, že předsedou takovéto komise může být jen osoba s právnickým vzděláním nebo se zvláštní odbornou způsobilostí projednávání přestupků (10).

U obecních úřadů menších obcí může obec přenést projednávání přestupků na jinou obec. Tato situace je upravena v zákoně o obcích, kdy mohou obce, jejichž orgány vykonávají přenesenou působnost ve správním obvodu obce

s rozšířenou působností, uzavřít takzvanou veřejnoprávní smlouvu, podle níž poté mohou orgány jedné obce vykonávat přenesenou působnost nebo její část pro obec jinou (15).

Pokud tedy u některé obce nejsou vytvořeny podmínky pro vykonávání přestupkové agendy, může tato obec uzavřít veřejnoprávní smlouvu s jinou obcí o zabezpečení této agendy. Veřejnoprávní smlouva musí obsahovat náležitosti stanovené v zákoně o obcích a k jejímu uzavření je třeba souhlasu krajského úřadu (26).

1.4. Vymezení pojmu místní příslušnost

Místní příslušnost v přestupkovém řízení znamená zákonem vyjádřený vztah místa spáchání přestupku ke správnímu orgánu, který má o přestupku rozhodnout (3).

Přestupek zásadně projednává věcně příslušný orgán, v jehož obvodu k přestupku došlo. Ustanovení o místní příslušnosti je pro správní orgán i účastníka řízení závazné. Přestupkový zákon však umožňuje, aby místně příslušný orgán požádal v zájmu urychlení projednávání a procesní ekonomie jiný správní orgán téhož stupně o provedení řízení místo něj. Půjde zpravidla o postoupení věci správnímu orgánu, v jehož obvodu má podezřelý trvalý pobyt nebo pracoviště. Za místo trvalého pobytu se považuje adresa pobytu občana v České republice, kterou si občan zvolí zpravidla v místě, kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání. Občan může mít jenom jedno místo trvalého pobytu a musí být v objektu, který je označen číslem popisným nebo evidenčním, případně orientačním a který je určen pro bydlení, ubytování nebo individuální rekreaci (1).

Pokud byl však přestupek spáchán v cizině občanem České republiky nebo nelze-li spolehlivě zjistit místo spáchání přestupku, řídí se místní příslušnost místem posledního trvalého pobytu pachatele. Možnost postoupení přestupku by měla být vždy správně chápána a neměla by se stát záminkou k tomu, aby se příslušný správní orgán zbavoval nepříjemných případů. Zároveň však dožadovaný

orgán nesmí odmítat převzetí řízení a případně prodlužovat projednání, je-li účelnost postoupení zřejmá (3).

1.5. Účastníci řízení

Okruh účastníků přestupkového řízení je zákonem vymezen taxativně, což ve své podstatě znamená, že se v nových právních podmínkách obecná úprava daná ustanovením správního řádu použije pouze rámcově, s ohledem na nové dělení účastníků (3).

Správní řád totiž vychází ze zásady rovnosti všech účastníků, ale v některých procesních situacích reflektuje zvláštní postavení osob, jimž jsou správním aktem ukládány povinnosti nebo přiznávána práva (4).

Přestupkový zákon dělí účastníky řízení na účastníky neopominutelné a další dotčené osoby (9).

Účastníkům neopominutelným má rozhodnutí v řízení o přestupku založit, změnit nebo zrušit právo nebo povinnost anebo prohlásit, že právo nebo povinnost mají anebo nemají (9).

Další dotčené osoby jsou ti, kdo mohou být rozhodnutím přímo dotčeni ve svých právech nebo povinnostech (4).

V případě, kdy se osoba bude domáhat účastenství, aniž by byla uvedena v přestupkovém zákoně, použije se ustanovení správního řádu, podle něhož se za účastníka v pochybnostech považuje i ten, kdo tvrdí, že je účastníkem, dokud se neprokáže opak (3).

Správní orgán je povinen zkoumat, zda konkrétní osoba splňuje podmínky pro přiznání postavení účastníka řízení. O tom, zda osoba je či není, účastníkem, vydá správní orgán usnesení, které oznámí pouze tomu, o jehož účasti v řízení bylo rozhodováno, a ostatní účastníky o něm vyrozumí (3).

Ve správním řádu jsou zakotvena základní práva a povinnosti účastníků řízení. Tito jsou oprávněni navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení až do vydání rozhodnutí. Správní orgán může usnesením prohlásit, do kdy

mohou účastníci činit své návrhy. Účastníci mají právo vyjádřit v řízení své stanovisko, a pokud o to požádají, je správní orgán povinen jim poskytnout informace o řízení, pokud zákon nestanoví pro konkrétní situaci něco jiného. Stejně tak musí být účastníkům před vydáním rozhodnutí ve věci dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí a rovněž uplatnit jejich nároky (8).

1.5.1. Obviněný

Účastníkem přestupkového řízení je především obviněný z přestupku (§ 72 písm. a) zákona o přestupcích).

Obviněným z přestupku se stává osoba podezřelá z přestupku poté, co proti ní učinil správní orgán první procesní úkon. Ten je ve většině případů spojován s oznámením správního orgánu o zahájení řízení účastníkům řízení, a to buď doručením oznámení nebo ústním prohlášením (9).

V případě přestupku je sice správní řízení zahájeno dnem, kdy příslušný návrh došel správnímu orgánu příslušnému k rozhodnutí o přestupku, avšak osoba podezřelá z přestupku se stává obviněným až prvním procesním úkonem vůči ní v již zahájeném řízení (1).

Na obviněného se stále hledí tak, že je nevinný, a to až do okamžiku, kdy je jeho vina vyslovena pravomocným rozhodnutím. K výpovědi ani k doznání nesmí být obviněný donucován. Při řízení může dojít i ke změně postavení předvolaných osob. Správní orgán toto změněné postavení musí zaznamenat do protokolu (3).

Obviněný z přestupku má právo vyjádřit se ke všem skutečnostem, které jsou mu kladeny za vinu, stejně jako k důkazům o nich, dále uplatňovat skutečnosti a navrhnout důkazy na svou obhajobu, a může rovněž podávat návrhy a opravné prostředky. Tato práva má v řízení prvního i druhého stupně. Obviněný má právo namítat podjatost úřední osoby vyřizující přestupkový případ a rovněž má právo se vyjadřovat k výpovědím svědků, k pravosti a hodnověrnosti předložených listin, k úplnosti důkazů a způsobů jejich zajištění (9).

Pokud by obviněnému nebylo umožněno vyjádřit se k podkladům rozhodnutí nebo podat návrhy na jejich doplnění, byl by tento závadný postup důvodem ke zrušení prvoinstančního rozhodnutí odvolacím orgánem nebo v rámci přezkoumání rozhodnutí soudem. To však neplatí v případě, jestliže obviněný odmítne, ač byl řádně předvolán, dostavit se k projednání, anebo se nedostaví bez náležité omluvy nebo důležitého důvodu. V tomto případě může být přestupek projednán i v nepřítomnosti obviněného z přestupku. Tuto skutečnost je správní orgán povinen doložit (22).

1.5.2. Poškozený

Dalším z účastníků v přestupkovém řízení je osoba, které byla v souvislosti s přestupkem způsobena majetková škoda, a pokud se tato osoba připojila k řízení s nárokem na náhradu této škody – takzvaný poškozený (§ 72 písm. b) zákona o přestupcích). Poškozeným je i fyzická osoba, které byla přestupkem způsobena újma na zdraví. Naproti tomu osobě, které byla způsobena škoda, avšak přes řádné poučení správního orgánu se k řízení nepřipojila, nemá postavení účastníka řízení (9).

1.5.3. Vlastník věci

Podle § 72 písm. c) zákona o přestupcích je účastníkem části přestupkového řízení týkající se zabránění věci i vlastník věci, která může být zabráněna nebo byla zabráněna rozhodnutím správního orgánu (6).

1.5.4. Navrhovatel

Účastníkem řízení je též navrhovatel ve věci návrhových deliktů, bez jehož návrhu nemůže dojít k zahájení řízení (§ 72 písm. d) zákona o přestupcích). Tento účastník se však může odvolat jen ve věci viny, a pokud mu byla uložena

povinnost uhradit náklady řízení proti této povinnosti, může se též odvolat proti rozhodnutí o zastavení řízení (1).

1.5.5. Zmocněnec

Za účastníka řízení, který nemůže v řízení vystupovat samostatně, jedná jeho zákonný zástupce, případně ustanovený opatrovník. Pokud účastník řízení nebo jeho zákonný zástupce či opatrovník nechce jednat v přestupkovém řízení sám, může si zvolit zástupce, kterým je zmocněnec nebo advokát (4).

Zástupce musí rozhodnutí účastníka řízení prokázat písemnou plnou mocí nebo ústní plnou mocí. Účastník řízení může svoji plnou moc uvést i ústně do protokolu. Toto je jedno ze základních práv účastníků řízení, které je vyjádřením zásady práva na obhajobu (1).

Zákon synonymně používá pro zmocněnce rovněž pojem zástupce. Správní řád nestanoví povinné zastupování a nechává na úvaze účastníka řízení, zda bude v řízení jednat sám nebo zda si zvolí zmocněnce. V jedné věci však může mít účastník řízení současně pouze jediného zmocněnce. Pokud je ve spise řádně založena plná moc zmocněnce, je povinností správního orgánu vyrozumívat ho o všech úkonech, s výjimkou případů, kdy má zastoupený účastník něco v řízení osobně vykonat (1).

1.6. Stávající sankce

1.6.1. Napomenutí

Nejmírnější sankcí, kterou mohou správní orgány v řízení o přestupcích uložit, je napomenutí. Tuto sankci lze uložit za kterýkoliv přestupek. Svou podstatou je napomenutí prostředkem morálního donucení, nemá však velký význam. Z pohledu pachatele se ničím neliší od pouhého projednání přestupku; toto ovlivňuje i skutečnost, že se nesmí tato sankce vyhlásit veřejně (1).

Sankci napomenutí lze uložit současně se zákazem činnosti a propadnutím věci, avšak zákon vylučuje použít tuto sankci zároveň s pokutou. Sankci napomenutí je možné uložit i v příkazném řízení a proti uložení sankce napomenutí je ve správním řízení přípustný řádný opravný prostředek (3).

1.6.2. Pokuta

Další ze sankcí, kterou lze uložit za přestupek, je pokuta. Tuto sankci správní orgán ukládá nejčastěji a použije jí zejména v případě, kdy sankce napomenutí by nevedla k nápravě. Pokutu lze uložit (a to i v blokovém řízení) do výše 1000,-Kč, nestanoví-li zvláštní část zákona o přestupcích nebo jiná právní norma pokutu vyšší. V příkazním řízení pak do výše 4000,- Kč (11).

Ve zvláštní části zákona o přestupcích (respektive jiných právních normách) jsou sice výslovně stanoveny horní hranice sazby pokut, ovšem konkrétní výše pokuty je vždy závislá na rozhodnutí příslušného správního orgánu, který při rozhodování o její výši vždy přihlíží k závažnosti přestupku, ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům, k okolnostem, za nichž byl spáchán, k míře zavinění, k pohnutkám a k osobě pachatele (1).

U mladistvých pachatelů přestupku se horní hranice pokuty snižuje na polovinu, přičemž však nikdy nesmí být vyšší než 2000,- Kč (6).

Uložená sankce pokuta má jednak ovlivnit pachatele tak, aby se v budoucnu podobného přestupku nedopouštěl, a zároveň má odrazovat od podobného protispolečenského jednání i ostatní osoby. Tento cíl může však pokuta dosáhnout pouze tehdy, odpovídá-li závažnosti spáchaného přestupku a znamená-li pro obviněného skutečnou újmu. Takový postup je třeba volit v případě, kdy pachatel získal přestupkem určitou výhodu, kterou je možno hodnotově vyjádřit (3).

Pokud pachatel přestupku nežádá po ústním projednání přestupku písemné vyhotovení rozhodnutí, správní orgán mu předá poštovní poukázku k zaplacení pokuty. Pokud se písemné rozhodnutí doručuje, přikládá se poštovní poukázka až

k tomuto aktu. Na pachateli přestupku pak zůstává, jakou formu úhrady zvolí; lhůta musí být uvedena ve výroku rozhodnutí. Po dohodě se správním orgánem může tento rovněž povolit zaplacení pokuty na splátky. V případě, že se pachatel vzdá opravného prostředku a je ochoten pokutu zaplatit okamžitě, může tak učinit ihned po skončení řízení. Pokuty uložené za přestupky jsou příjmem obce, pokud její orgán buď rozhodoval ve věci v prvním stupni nebo vymáhal pokutu uloženou jiným správním orgánem. Pokuty uložené za přestupky jiným správním orgánem jsou příjmem rozpočtu České republiky a jsou hrazeny na účet příslušných finančních úřadů, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak (10).

1.6.3. Zákaz činnosti

Zákaz činnosti je jeden z nejzávažnějších a současně nejcitelnějších zásahů do práv pachatele přestupku. Přestupkový zákon přesně stanoví případy, u nichž lze sankci zákaz činnosti uložit. Jsou to přestupky proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, přestupky na úseku dopravy a silničního hospodářství, přestupky na úseku podnikání, přestupky na úseku zdravotnictví, přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi a přestupky na úseku zemědělství, myslivosti a rybářství.

Sankce zákaz činnosti bývá nejčastěji ukládána za dopravní přestupky, a to konkrétně zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel. Tuto sankci lze uložit samostatně nebo s jinou sankcí. Podle závažnosti přestupku je rozlišena maximální přípustná délka zákazu činnosti, která je vymezena její horní hranicí 6 měsíců, 1 rok a 2 roky. Mladistvému lze však uložit zákaz činnosti nejdéle na dobu jednoho roku, s tím, že výkon této sankce nebude bránit jeho přípravě na budoucí povolání. Sankci zákaz činnosti lze vyslovit jen u činnosti, kterou pachatel vykonává v pracovním nebo jiném obdobném poměru, nebo jde-li o činnost, k níž je třeba povolení nebo souhlasu státního orgánu (1).

Pachatel proto nemůže v době zákazu činnosti získat povolení nebo souhlas k této činnosti. Nezbytnou podmínkou pro uložení této sankce je, že se

pachatel touto činností nebo v souvislosti s ní dopustil přestupku. Do doby zákazu činnosti se započítává doba, po kterou pachatel nemohl vykonávat tuto činnost na základě opatření správního orgánu souvisejícího s projednávaným přestupkem. Úmyslným porušením pravomocně uloženého zákazu činnosti se pachatel přestupku může dopustit trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí § 337 zákona číslo 40/2009 Sb., trestní zákoník v platném znění (dále jen „trestní zákoník“) (7).

1.6.4. Propadnutí věci

Propadnutí věci je sankcí, kterou lze uložit samostatně nebo společně s výše uvedenými sankcemi, nelze ji však použít v blokovém a příkazním řízení. Za propadlou lze prohlásit jen věc zcela náležející pachateli, nelze však tak učinit u věci odcizené, vypůjčené a svěřené do úschovy. Správní orgán zkoumá, zda obviněný se skutečně dopustil přestupku, zda je za přestupek odpovědný a zda věc, která se prohlašuje za propadlou ve prospěch státu, sloužila ke spáchání přestupku nebo byla přestupkem získána. Propadnutí věci se vyslovuje i v případech, kdy věc byla získána spáchaným přestupkem. Za předpokladu, že to vyžaduje bezpečnost lidí nebo majetku anebo jiný zájem, lze též prohlásit věc za propadlou (3).

Přestupkový zákon proti případným nepřiměřeným tvrdostem uplatnění této sankce nepřipouští pro případ, že je hodnota věci v nápadném nepoměru k povaze přestupku. Dnem nabytí právní moci rozhodnutí přechází věc do vlastnictví státu (1).

1.7. Zkrácená řízení

Pokud není na místě postup ve smyslu § 76 zákona o přestupcích (zastavení řízení), správní orgán ve věci přestupku rozhodne výrokem rozhodnutí

o přestupku, jímž je obviněný z přestupku uznán vinným. Přestupkový zákon umožňuje též ve věci přestupku urážky na cti ukončit věc smírem (8).

1.7.1. Blokové řízení

V případě, kdy je přestupek spolehlivě zjištěn, nestačí domluva a pachatel přestupku je ochoten zaplatit pokutu na místě a nejedná-li se o přestupek, který lze projednat jen na návrh, správní orgán může vést zkrácené řízení o přestupcích v takzvaném blokovém řízení (6).

Účelem zkráceného řízení je bez předchozího formálního řízení rozhodnout o jednoduchých, méně závažných přestupcích. Podstatou blokového řízení je rozhodnutí o uložení pokuty ihned po spolehlivém zjištění přestupku a její zaplacení pachatelem buď přímo na místě nebo ve lhůtě stanovené v bloku. Uložení blokové pokuty má za následek vznik překážky věci rozhodnuté, a věc tedy již nemůže být projednána v rámci přestupkového řízení, a pokud projednávání bylo zahájeno před zaplacením blokové pokuty, pak musí správní orgán řízení zastavit či věc odložit (1).

Sankcí může být v blokovém řízení pouze pokuta do výše 1000,- Kč, případně vyšší, pokud je zákonem připuštěna. Správní orgán zároveň s vydáním blokové pokuty nemůže rozhodnout o ochranných opatřeních, o náhradě nákladů řízení ani o nároku na náhradu škody (3).

1.7.2. Příkazní řízení

Dalším takzvaným zkráceným řízením je příkazní řízení. Podstatou příkazního řízení je vydání rozhodnutí, tedy příkazu bez provedení ústního jednání a dokazování. Protože obviněný nemá možnost v příkazním řízení uplatnit svoje procesní práva a není ani vyžadován souhlas s vydáním příkazu, má možnost podat do 15 dnů opravný prostředek odpor, který vydaný příkaz ze zákona ruší a správní orgán musí pokračovat v prvoinstančním řízení standardním

(nezkráceným) způsobem. Lhůta pro podání odporu běží ode dne doručení příkazu a podává se orgánu, který příkaz vydal. Nebyl-li odpor obviněným podán, má příkaz účinky pravomocného rozhodnutí (8).

V příkazním řízení lze uložit pouze napomenutí nebo pokutu do 4000,- Kč. Po podání odporu nesmí správní orgán uložit obviněnému jiný druh sankce nebo vyšší výměru sankce, než byly uloženy příkazem. Správní orgán zároveň s vydáním příkazu nemůže rozhodnout o ochranných opatřeních, o náhradě nákladů řízení ani o nároku na náhradu škody (9).

1.8. Výkon rozhodnutí

Výkon rozhodnutí probíhá prostřednictvím exekuce. Jedná se o postup, kdy ten, jemuž byla exekučním titulem uložena povinnost peněžitého nebo nepeněžitého plnění, v určené lhůtě tuto povinnost dobrovolně nesplní (2).

Průběh řízení není upraven v přestupkovém zákoně, ale uplatní se obecná úprava, exekuce uvedená ve správním řádu (9).

1.9. Úvahy dle lege ferenda

1.9.1. Alternativy v trestním zákoníku

Vzhledem k cílům své práce se v následující stati budu zabývat popisem a vymezením trestu „obecně prospěšné práce“ ukládaným v trestním řízení a především pak úvahami nad vhodností implementace sankce obdobného charakteru mezi sankce ukládané v přestupkovém řízení.

Trestní zákoník ve svém § 36 stanovuje, že trestními sankcemi jsou tresty a ochranná opatření, když v § 52 vyjmenovává tyto druhy trestů, které může soud uložit za spáchaný trestný čin: odnětí svobody, domácí vězení, obecně prospěšné práce, propadnutí majetku, peněžitý trest, propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty, zákaz činnosti, zákaz pobytu, zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné

společenské akce, ztrátu čestných titulů nebo vyznamenání, ztrátu vojenské hodnosti a vyhoštění (16).

Pro potřeby dalších úvah se budu dále zabývat pouze trestem obecně prospěšné práce, který řeší trestní zákoník v ustanoveních § 62 až § 65 (16).

1.9.2. Vymezení pojmu obecně prospěšné práce

Trest obecně prospěšných prací byl novelou provedenou zákonem č. 152/1995 Sb., zaveden již do původního zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, účinného do 31. 12. 2009, a to jako samostatný druh trestu (7). Další právní úpravou trestu obecně prospěšných prací byla novelizace trestního zákona provedená s účinností od 1. 1. 2002 zákonem č. 265/2001 Sb. Uváděný trestní zákon byl pak s účinností od 1. 1. 2010 nahrazen trestním zákoníkem (16).

Trest obecně prospěšných prací je významnou alternativou k trestu odnětí svobody, což vyplývá jednak ze skutečnosti, že jej nelze uložit vedle trestu odnětí svobody, a jednak z faktu, že jeho zaviněného nevykonání nebo nevedení řádného života v době jeho výkonu, se přeměňuje na trest odnětí svobody. Trest obecně prospěšných prací přitom nelze obecně považovat za mírnější trest ve vztahu k trestu odnětí svobody, protože rozhodující je i výměra těchto druhů trestu a jejich dopad na pachatele (7).

Trest obecně prospěšných prací nesmí sloužit k výtěžným účelům a je prováděn ve prospěch nevýtěžných subjektů a obcí. Spočívá v údržbě veřejných prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo jiných činnostech. Při ukládání trestu obecně prospěšných prací je nutné přihlížet jednak ke zdravotnímu stavu pachatele, ale též k jeho stanovisku k možnosti uložení tohoto trestu. Svoji podstatou jde v případě trestu obecně prospěšných prací o určitý druh legální nucené práce prováděné k obecnému prospěchu širšího okruhu lidí (7).

Pachatel je rovněž podroben kontrole v tom směru, zda po dobu výkonu tohoto trestu vedl řádný život a popřípadě vyhověl uloženým přiměřeným

omezením a povinností. Újmu zde představuje citelný zásah do volného času pachatele a povinnost pracovat bez nároku na odměnu. Práce je zde významným výchovným prvkem a má přispět k sociální a pracovní adaptaci pachatele. Možnost uložení trestu je podmíněna důvodným předpokladem, že vzhledem k povaze spáchaného trestného činu a možnosti nápravy pachatele uložení jiného trestu k dosažení účelu trestu není třeba. Naproti tomu trest obecně prospěšných prací soud neuloží tomu, komu byl trest obecně prospěšných prací v době tří let předcházejících uložení tohoto druhu trestu přeměněn na trest odnětí svobody (7).

Trest obecně prospěšných prací může soud uložit ve výměře od 50 do 300 hodin. Společně s tímto trestem může soud uložit i přiměřená omezení a přiměřené povinnosti, aby vedl řádný život. Obecně prospěšné práce je odsouzený povinen vykonat osobně a bezplatně ve svém volném čase, nejpozději do jednoho roku ode dne nařízení výkonu tohoto trestu (16).

V případě, že pachatel v době od odsouzení do skončení výkonu trestu nevede řádný život, vyhýbá se nástupu výkonu trestu, bez závažného důvodu poruší sjednané podmínky či jinak maří výkon tohoto trestu nebo zaviněně nevykonává uložený trest, může soud přeměnit trest obecně prospěšných prací nebo jeho zbytek v trest odnětí svobody, přičemž každá i jen započatá jedna hodina nevykonaného trestu se počítá za jeden den odnětí svobody. Jakmile pachatel trest vykonal anebo bylo od výkonu trestu nebo jeho zbytku pravomocně upuštěno, hledí se na něj, jako by nebyl odsouzen (16).

2. Cíl práce a hypotéza

2.1. Cíl práce

V předchozí části této práce jsem nastínil základní pojmosloví, právní rámec a sankce ukládané v přestupkovém řízení, tedy obecně problematiku spojenou s přestupkovým řízením a sankcemi při něm ukládanými. Zmíněna byla i jistá úskalí a problémy, která s sebou jednání kvalifikovaná podle zákona o přestupcích přinášejí. Z osobních zkušeností, ale zejména z obecně rozšířeného názoru občanů, kteří byli dotčeni takovým jednáním v postavení poškozených, vyplývá, že efektivnost některých stávajících sankcí ukládaných v přestupkovém řízení je značně nízká či zcela bezvýznamná.

Přestupkovými komisemi malých obcí jsou nejčastěji postihovanými delikty v přestupkovém řízení přestupky proti občanskému soužití a přestupky proti majetku, přičemž nejčastěji ukládanými sankcemi jsou napomenutí a pokuta. Účel dosažení trestu uložením pokuty však do značné míry trpí tím, že jednání kvalifikovaného jako přestupek proti majetku dle § 50 či přestupek proti občanskému soužití dle § 49 se zpravidla dopouštějí osoby ze sociálně slabých vrstev. V drtivé většině se jedná o občany bez pravidelného zdroje příjmů, pobírající různé druhy příspěvků a dávek od úřadů státní správy a samosprávy, kteří nejsou schopni či ochotni uložené sankce v řádu set a tisíců korun hradit. Nastává tedy patová situace těžké vymahatelnosti uložené sankce a tím degradace efektivity a účelu trestu.

Východiskem z této situace se pro vymezený okruh přestupků jako alternativní trest k sankci pokuta jeví implementace nové sankce, pojednané v kapitole 1.9, jež by byla obdobou trestu obecně prospěšných prací stanoveného v trestním zákoníku, do zákona o přestupcích.

Cílem této práce je:

- 1. zmapovat vývoj a porovnat množství sankcí uložených Obecními úřady Loučovice a Lipno nad Vltavou a Městským úřadem Vyšší Brod za období let 2005 – 2010;*
- 2. zpracovat situační analýzu efektivnosti sankcí ukládaných v přestupkovém řízení přestupkovými komisemi dotčených obcí;*
- 3. nastínit východiska k možnosti zavedení alternativního řešení tohoto problému implementací nové sankce obdobné trestu obecně prospěšných prací do přestupkového zákona.*

2.2. Hypotéza

V praktické části své práce jsem se rozhodl zmapovat vývojový trend množství uložených sankcí v přestupkovém řízení s porovnáním mezi přestupkovými komisemi Obecních úřadů Loučovice a Lipno nad Vltavou a Městským úřadem Vyšší Brod za období let 2005 – 2010, se zohledněním výskytu nejčastěji projednávaných přestupků.

Dále jsem se zaměřil na vývoj množství uložených pokut s porovnáním podílu pokut uhrazených a neuhraných. Zohledněno přitom bylo i množství vymáhaných neuhraných pokut, tedy zhodnocení efektivnosti ukládané sankce „pokuta“. Pro úplnost bylo u neuhraných pokut zjišťováno, co bylo hlavními či podružnými příčinami takového jednání potrestaných přestupců.

V neposlední řadě jsou v této části práce nastíněna východiska k možnosti alternativního řešení tohoto problému implementací nové sankce obdobné trestu obecně prospěšných prací do přestupkového zákona. Formou kvalitativního výzkumu, technikou řízeného rozhovoru zjistit názory členů přestupkových komisí, členů rad obecních úřadů, policistů a soudců na zavedení nové alternativní sankce obdobné trestu obecně prospěšných prací ukládanému podle

§ 62 trestního zákoníku, s konkrétními odbornými argumenty pro konkrétní postoje k předkládanému návrhu řešení dané problematiky.

Pomocí sekundární analýzy dat opatřených od Obecního úřadu Loučovice, Obecního úřadu Lipno nad Vltavou a Městského úřadu Vyšší Brod, týkajících se množství a způsobu vyřízení přestupkových řízení, počtu a druhu přestupků projednávaných na území dotčených obcí a v neposlední řadě zjištění učiněných v rámci řízeného rozhovoru s odborníky a zpracování kasuistik, kdy cílovou skupinou budou osoby, které byly ve sledovaném období řešeny pro přestupek, získat informace, na základě kterých by bylo možno zodpovědět základní hypotézy, které jsem pro svou práci stanovil:

- 1. Přestupkovými komisemi malých obcí, jsou za spáchané přestupky ukládány pouze sankce napomenutí a pokuta.***
- 2. Uložená sankce pokuta není více než polovinou přestupců nikdy uhrazena a dále není nikterak vymáhána.***
- 3. Pro zavedení nové sankce obdobné trestu obecně prospěšných prací existují objektivně dané důvody.***

3. Metodika

3.1. Použitá metoda

Ve své práci jsem zvolil k získání potřebných informací metodu sekundární a obsahové analýzy dat získaných u přestupkových komisí zřízených při Obecních úřadech Loučovice a Lipno nad Vltavou a při Městském úřadu Vyšší Brod. Ostatní údaje jsem získal z kasuistik, kdy cílovou skupinou byly osoby, které ve sledovaném období byly řešeny pro přestupek přestupkovými komisemi zřízenými při Obecním úřadu Loučovice, při Městském úřadu Vyšší Brod a při Obecním úřadu Lipno nad Vltavou, a ze strukturovaného rozhovoru s polootevřenými otázkami. Rozhovory byly provedeny v měsíci červen 2010 a prosinec 2010.

Respondenty jsem vybral s ohledem na zaměření práce. Vybral jsem zástupce z každé přestupkové komise zřízené při Obecním úřadu Loučovice, Lipno nad Vltavou a při Městském úřadu Vyšší Brod.

Pro zjišťování údajů týkajících se nastínění východiska k možnosti zavedení alternativního řešení neefektivnosti ukládání sankce „pokuta“ implementací nové sankce obdobné trestu obecně prospěšných prací do přestupkového zákona jsem nejprve provedl studium a rozbor právních předpisů, zejména pak ustanovení §§ 62 až 65 trestního zákoníku, které pojednávají o trestu obecně prospěšných prací. Technikou řízeného rozhovoru jsem zjišťoval názory členů přestupkových komisí, advokátů, policistů, probačních úředníků a také soudců na zavedení avizované nové alternativní sankce.

Na základě uskutečněného výzkumu pomocí sekundární analýzy dat, získaných informací z provedených kasuistik a na podkladě kvalitativního výzkumu uskutečněného s respondenty z řad odborné veřejnosti budou potvrzeny či vyvráceny základní hypotézy týkající se dané problematiky. Bude možno získat ucelenější přehled o vývoji a tendencích množství řešených přestupků, způsobu

jejich vyřízení a efektivitu uložených sankcí, včetně úspěšnosti jejich vymáhání. V neposlední řadě bude s ohledem na učiněná zjištění ověřeno, zda jsou dány důvody pro zavedení nové alternativní sankce v rámci přestupkového řízení.

Respondentům z řad Obecních úřadů, členům přestupkových komisí, jsem připravil a položil otázky uvedené v příloze č. 1.

Naproti tomu jsem respondentům z řad soudců, advokátů a policistů položil otázky obsažené v příloze č. 2.

Otázky pro řízený rozhovor jsem předem připravil a poté pro zjištění srozumitelnosti předložil dvěma zamýšleným respondentům z řad odborné veřejnosti, abych ověřil srozumitelnost kladených otázek a rovněž jejich zodpověditelnost.

3.2. Charakteristika výzkumného souboru

Základním souborem získaných dat byl statistický přehled „Roční výkaz o přestupcích, projednávaných orgány obcí a krajů“ u Obecního úřadu Loučovice, Obecního úřadu Lipno nad Vltavou a Městského úřadu Vyšší Brod za rok 2005 až 2010. Pro potřeby výzkumu byla použita data pořízená jednotlivými přestupkovými komisemi za uváděné roky a s přihlédnutím k zaměření práce bylo sledováno ukončení řízení napomenutím, pokutou, zákazem činnosti a propadnutím věci a ostatní ukončení řízení.

Ke zpracování kasuistik jsem vybral celkem 5 osob, které byly ve sledovaném období let 2005 až 2010 opakovaně řešeny pro přestupek postihovaný podle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích v platném znění přestupkovými komisemi zřízenými při Obecním úřadu Loučovice, Lipno nad Vltavou a při Městském úřadu Vyšší Brod a dle mých osobních znalostí odpovídají reprezentativnímu vzorku vhodnému ke zkoumání.

Strukturovaný rozhovor jsem provedl se zástupci přestupkových komisí zřízených při Obecním úřadu Loučovice, Lipno nad Vltavou a při Městském úřadu Vyšší Brod a se zástupci obecních rad Obecního úřadu Lipno nad Vltavou

a Vyšší Brod, dále s vedoucími pracovníky Obvodních oddělení Policie České republiky Vyšší Brod a Lipno nad Vltavou, s předsedou senátu Okresního soudu v Českém Krumlově a s majitelkou advokátní kanceláře, zabývající se mimo jiné i přestupkovým řízením v Českých Budějovicích. Rozhovory byly provedeny v měsíci červen 2010 a prosinec 2010.

Všichni oslovení respondenti si nepřáli být jmenováni.

4. Výsledky

Pro splnění cílů a zodpovězení hypotéz, které jsem si stanovil v této práci, bylo nezbytné opatřit velký objem dat, který byl dále analyzován podle jednotlivých kritérií, a po takto učiněných zjištěních byly údaje syntetizovány formou grafického znázornění a přehledných tabulek. Pro lepší přehlednost jsem výsledky rozčlenil do následujících podkapitol.

4.1. Výčty přestupkových agend přestupkových komisí

V následujících podkapitolách jsou uvedeny výsledky v jednotlivých komisích.

Pro přehlednost jsem výsledky zpracoval do tabulek a grafů. Jednotlivé sloupce zobrazují konkrétní přestupky stanovené v zákoně o přestupcích, a to jejich paragrafovém znění.

První sloupec jsou majetkové přestupky ve smyslu ustanovení § 50 (krádež, podvod, zpronevěra, zničení či poškození, neoprávněné užívání či ukrytí nebo převedení cizí věci) (11).

Druhý sloupec jsou přestupky proti občanskému soužití ve smyslu ustanovení § 49 (ublížení na cti, ublížení na zdraví, narušení občanského soužití, osobní svobody) (11).

Třetí sloupec jsou přestupky proti veřejnému pořádku ve smyslu ustanovení § 47 (neuposlechnutí výzvy veřejného činitele, rušení nočního klidu, veřejné pohoršení a přestupky týkající se veřejného prostranství, znečištění, zabránění, založení skládky a porušení podmínek k ochraně veřejného pořádku) (11).

Čtvrtý sloupec jsou ostatní přestupky proti pořádku ve státní správě a přestupky proti pořádku v územní samosprávě ve smyslu § 46 (porušení zvláštních právních předpisů včetně nařízení obcí atd., obecně závazné vyhlášky apod.) (11).

Pátý sloupec jsou přestupky na úseku ochrany životního prostředí ve smyslu § 45 (zhoršení životního prostředí) (11).

Šestý sloupec jsou přestupky na úseku školství a výchovy mládeže ve smyslu ustanovení § 31 (ohrožení výchovy a vzdělávání nezletilých) (11).

Sedmý sloupec jsou přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi ve smyslu ustanovení § 30 (podávání alkoholu nezletilým, vykonávání činnosti pod vlivem) (11).

Osmý sloupec jsou přestupky na úseku práce a sociálních věcí ve smyslu ustanovení § 28 (osvojitel, ochranná výchova, proti sociálně právní ochraně dětí, nelegální zaměstnávání) (11).

4.1.1. Výčet přestupkové agendy Městského úřadu Vyšší Brod

Přestupková komise zřízená při Městském úřadu Vyšší Brod ve sledovaném období v roce 2005 až 2010 řešila 259 přestupků, z toho 146 přestupků proti občanskému soužití, tj. 56 %, 63 přestupků proti majetku, tj. 24 %, 21 přestupků proti veřejnému pořádku, tj. 8 %, 23 přestupků proti pořádku v územní samosprávě, tj. 9 %, 4 přestupky na úseku školství a výchovy mládeže, tj. 2 %, 1 přestupek na úseku práce a sociálních věcí, tj. 0,5 % a 1 přestupek na úseku ochrany životního prostředí, tj. 0,5 %. Přestupkové řízení bylo ukončeno 28x napomenutím, tj. 11 %, 85x pokutou, tj. 33 %; ani v jednom případě, nebylo řízení ukončeno sankcí zákaz činnosti, či propadnutí věci; 146x bylo řízení ukončeno jinak (zastaveno bez vydaného opatření, projednáním, smírem, postoupení věci jinam), tj. 56 %. Uhrazeno bylo 34 pokut, tj. 40 %, neuhrazeno 51 pokut, tj. 60 %. Exekučně není vymáhána žádná pokuta.

Rozdělení dle paragrafového znění přestupkového zákona je zobrazeno v grafu č. 1.

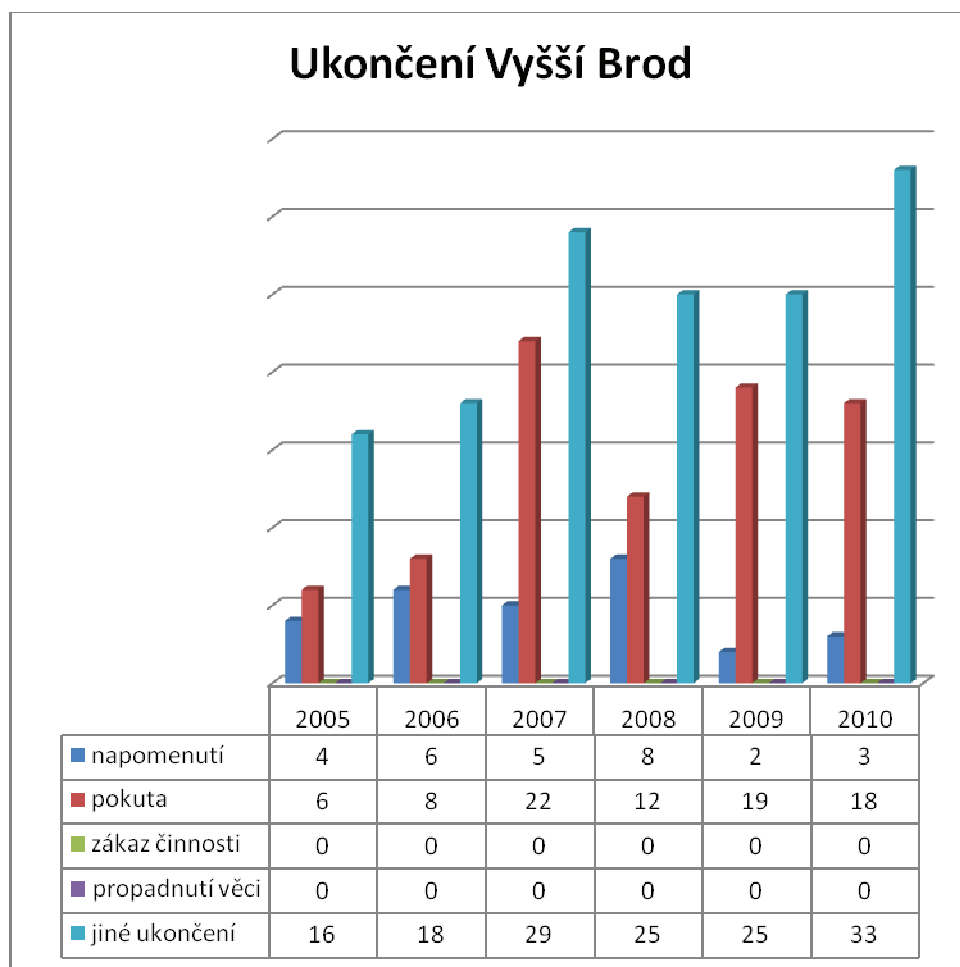
Graf č. 1

Zdroj: vlastní výzkum

V grafu č. 2 je znázorněn způsob ukončení.

Graf č. 2

Zdroj: vlastní výzkum

4.1.2. Výčet přestupkové agendy Obecního úřadu Lipno nad Vltavou

Přestupková komise zřízená při Obecním úřadu Lipno nad Vltavou řešila ve sledovaném období od roku 2005 do roku 2010 celkem 55 přestupků, z toho 39 přestupků proti občanskému soužití, tj. 71 %, 8 přestupků proti majetku, tj. 14 %, 1 přestupek proti veřejnému pořádku, tj. 2 %, 6 přestupků proti pořádku v územní samosprávě, tj. 11 %, 1 přestupek na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, tj. 2 %. Přestupkové řízení bylo ukončeno 16x napomenutím, tj.

29 %, 29x pokutou, tj. 53 %, 10x ukončeno jinak, tj. 18 %. Uhrazeno bylo 26 pokut, tj. 90 %, neuhrazeny 3 pokuty, tj. 10 %. Exekuční řízení se vede v jednom případě.

Rozdělení dle paragrafového znění přestupkového zákona je zobrazeno v grafu č. 3.

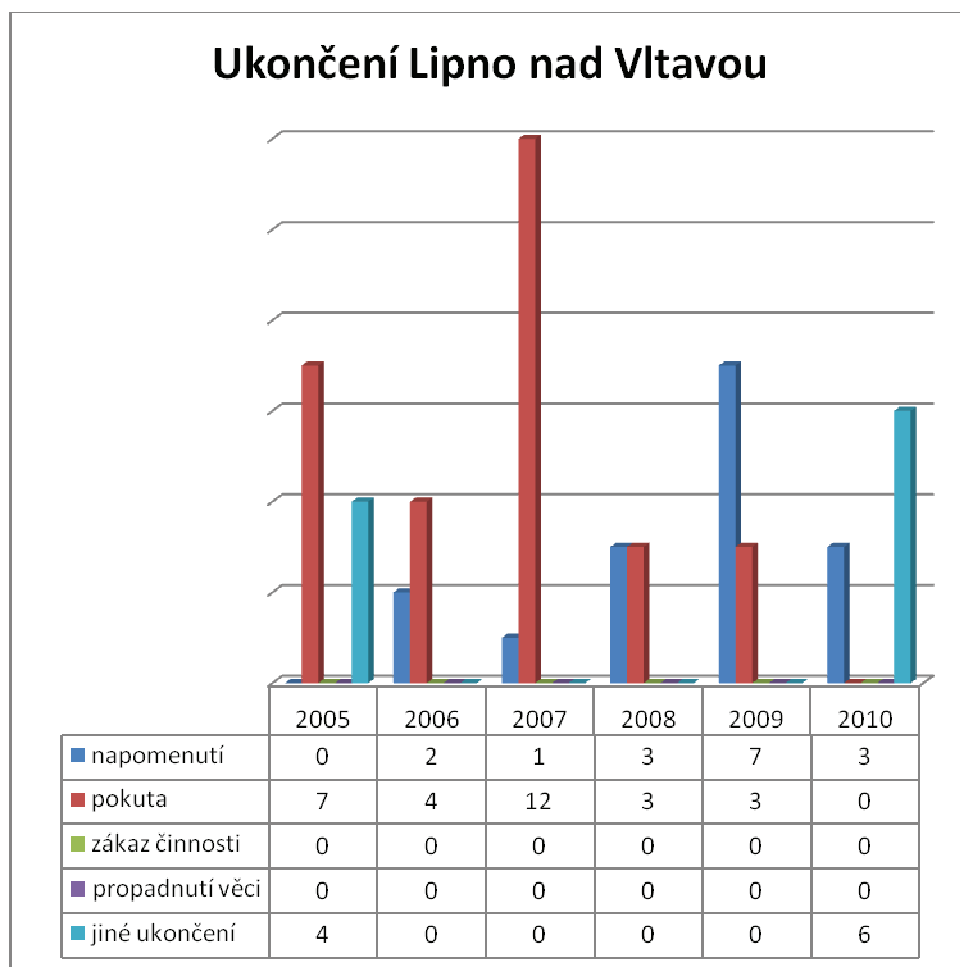
Graf č. 3

Zdroj: vlastní výzkum

V grafu č. 4 je znázorněn způsob ukončení.

Graf č. 4

Zdroj: vlastní výzkum

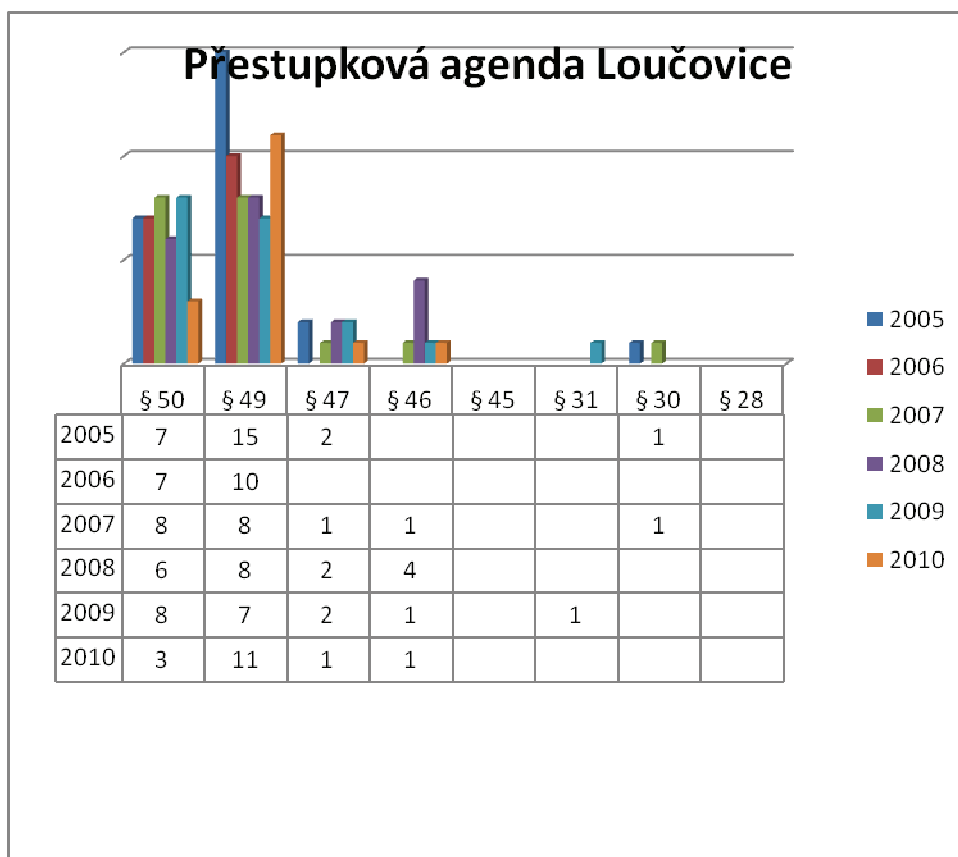
4.1.3. Výčet přestupkové agendy Obecního úřadu Loučovice

Přestupková komise zřízená při Obecním úřadu Loučovice řešila ve sledovaném období od roku 2005 do roku 2010 celkem 116 přestupků, z toho 59 přestupků proti občanskému soužití, tj. 51 %, 39 přestupků proti majetku, tj. 33 %, 8 přestupků proti veřejnému pořádku, tj. 7 %, 7 přestupků proti pořádku v územní samosprávě, tj. 6 %, 2 přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a

jinými toxikomaniemi, tj. 2 %, 1 přešupek na úseku školství a výchovy mládeže, tj. 1 %. Přestupkové řízení bylo ukončeno 36x napomenutím, tj. 32 %, 26x pokutou, tj. 22 %, 54x ukončeno jinak, tj. 46 %. Uhrazeno bylo 13 pokut, tj. 50 %, neuhrazeno bylo 13 pokut, tj. 50 %. Exekuční řízení je vedeno v 7 případech.

Rozdělení dle paragrafových znění přestupkového zákona je uvedeno v grafu č. 5.

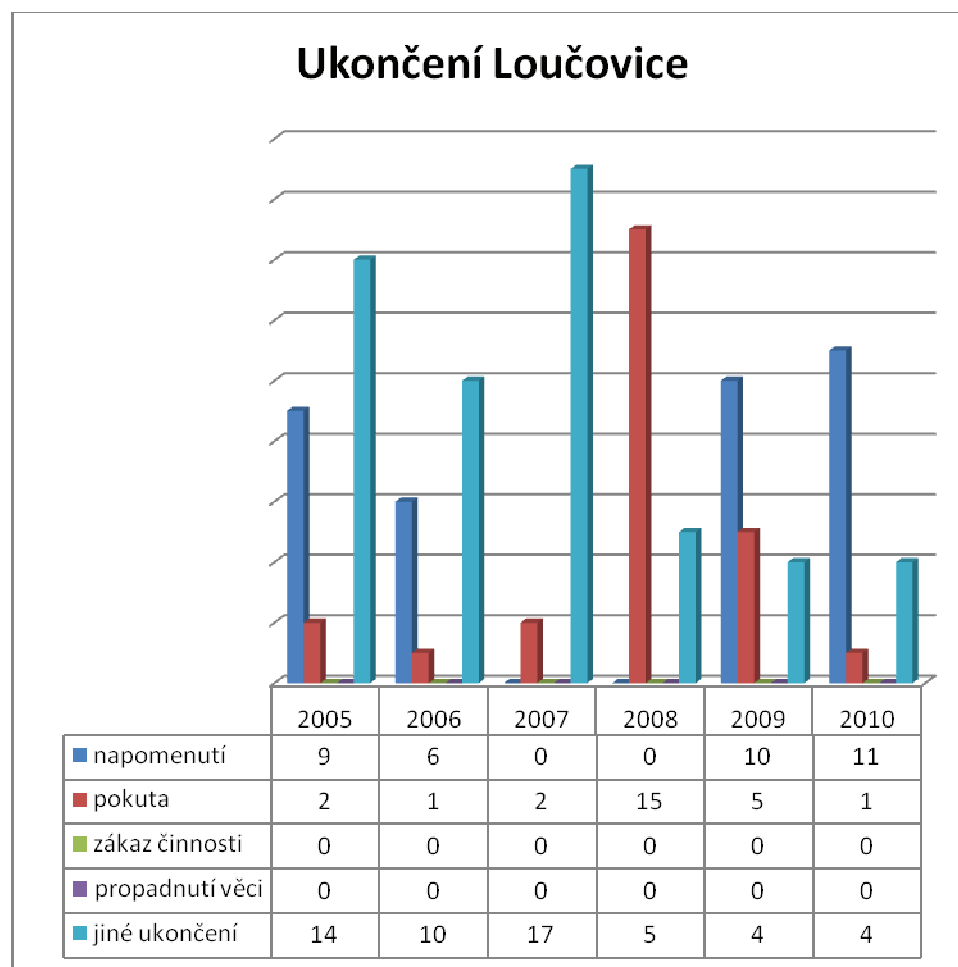
Graf č. 5:

Zdroj: vlastní výzkum

V grafu č. 6 je znázorněn způsob ukončení.

Graf č. 6

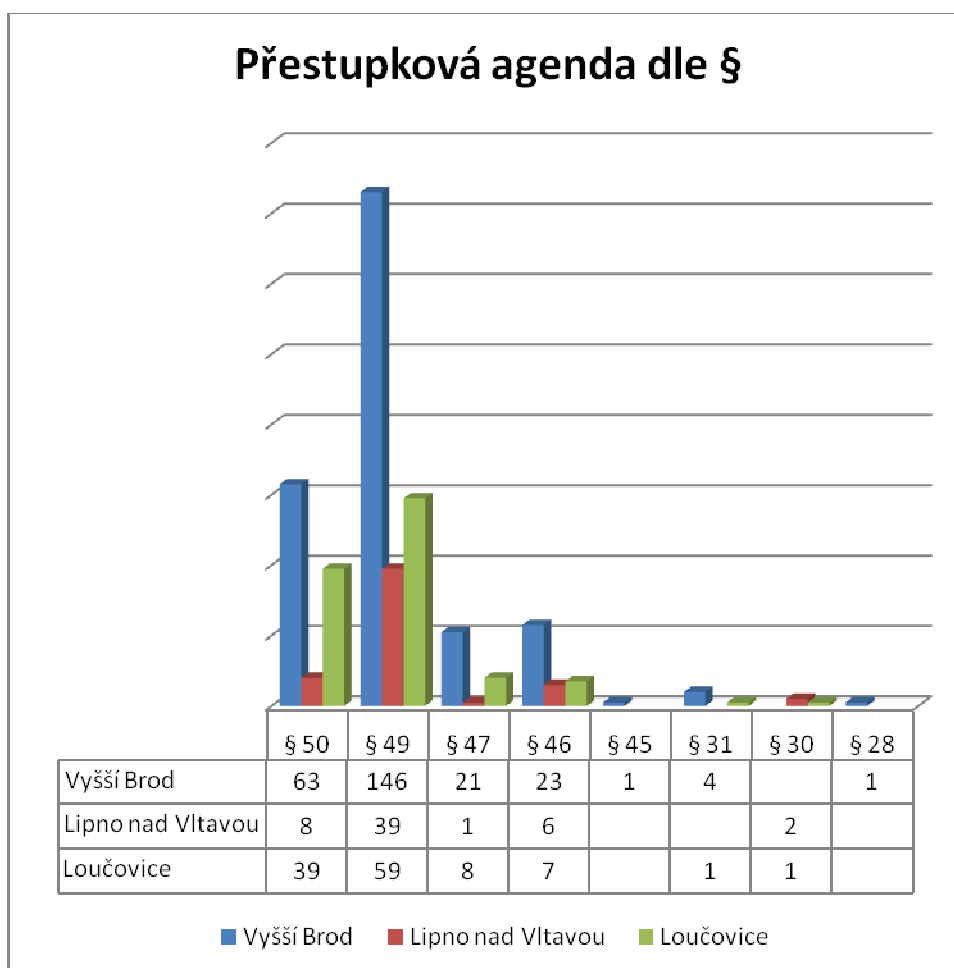
Zdroj: vlastní výzkum

4.1.4. Shrnutí přestupkové agendy

Výše uvedené přestupkové komise v celkovém zkoumaném období od roku 2005 do roku 2010 řešily 430 přestupků, z toho 244 přestupků proti občanskému soužití ve smyslu ustanovení § 49, tj. 57 %, 110 přestupků proti majetku ve smyslu ustanovení § 50, tj. 25 %, 36 přestupků proti pořádku v územní samosprávě ve smyslu ustanovení § 46, tj. 8 %, 30 přestupků proti veřejnému pořádku ve smyslu ustanovení § 47, tj. 6 %, 3 přestupky na úseku boje proti alkoholismu a jinými toxikomaniemi ve smyslu ustanovení § 30, tj. 1 %, 5

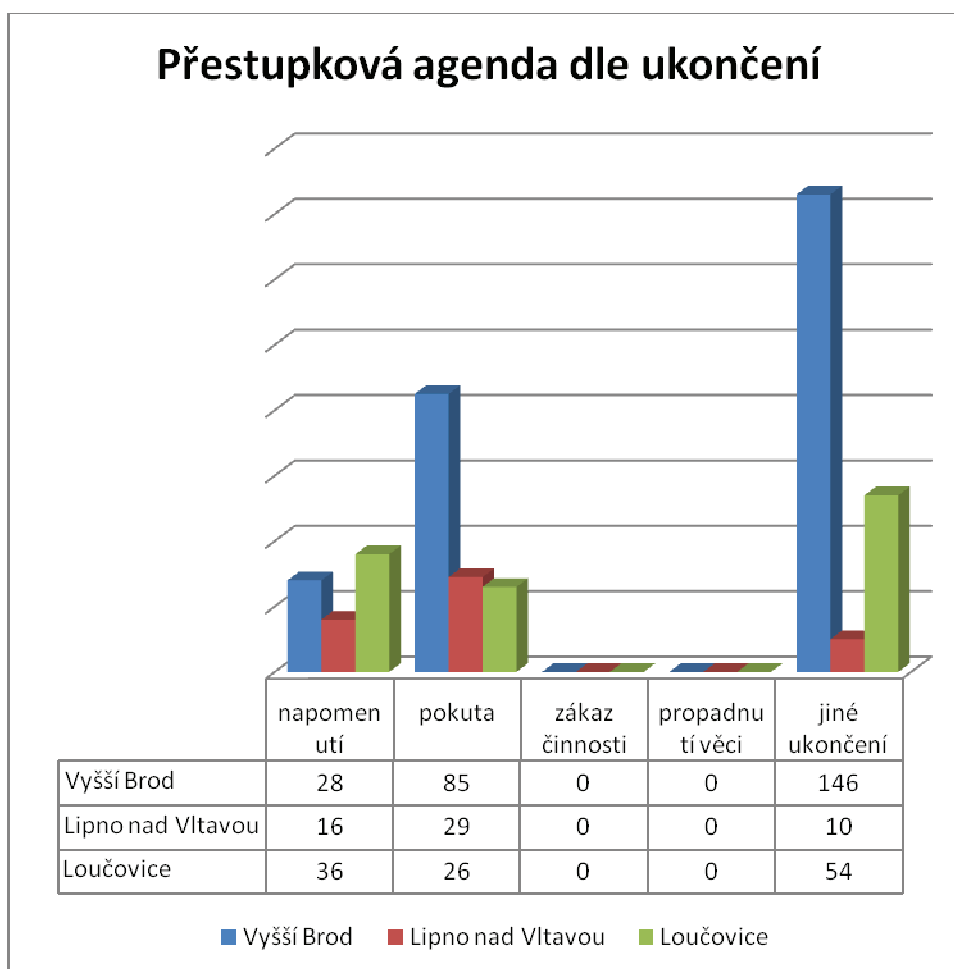
přestupky na úseku školství a výchovy mládeže ve smyslu ustanovení § 31, tj. 2 %, 1 přestupek na úseku práce a sociálních věcí ve smyslu ustanovení § 28, tj. 0,5 %, 1 přestupek na úseku ochrany životního prostředí ve smyslu ustanovení § 45, tj. 0,5 %. Přestupkové řízení bylo ukončeno 80x napomenutím, tj. 18 %, 140x pokutou, tj. 31 %, 220x ukončeno jinak, tj. 51 %. Celkem bylo uhrazeno 73 pokut, tj. 52 %, neuhrazeno bylo 67 pokut, tj. 48 %. Exekuční řízení je vedeno v 8 případech z 67 možných, tj. 12 %.

Graf 7: Přehled přestupkové agendy

Zdroj: vlastní výzkum

Graf 8: Přestupková agenda dle ukončení

Zdroj: vlastní výzkum

Z předložených výsledků je zřejmé, že přestupkové komise ve zkoumaných obdobích neuložily žádnou sankci zákaz činnosti ani sankci propadnutí věci. Komise uložily v 80 případech sankci napomenutí a ve 140 případech sankci pokuta, která byla v 73 případech uhrazena. V exekučním řízení je vymáháno 8 pokut z 67 možných. Uváděné ostatní ukončení je ukončení podle § 76 (zastavení řízení) zákona o přestupcích, ale také ukončení smírem či postoupením věci.

4.2. Kasuistiky

Ke zpracování kasuistik jsem vybral celkem 5 osob, které byly ve sledovaném období let 2005 až 2010 opakovaně řešeny pro přestupek postihovaný podle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích v platném znění přestupkovými komisemi zřízenými při Obecním úřadu Loučovice, Lipno nad Vltavou a při Městském úřadu Vyšší Brod a dle mých osobních znalostí odpovídají reprezentativnímu vzorku vhodnému ke zkoumání. Jednotlivé kasuistiky jsem rozdělil do podkapitol.

4.2.1. Kasuistika I

Ke kasuistice č. 1 jsem vybral přestupkové jednání paní D. V. (49 let), která v obci žije od svého narození. Od roku 1989, kdy přišla v důsledku reorganizace o zaměstnání v Jihočeských papírnách Loučovice, již jiné nenalezla. Do roku 2006 byla vdaná, poté ovdověla, vychovávala tři v současné době již zletilé děti. Po ztrátě zaměstnání, se postupem času, stala závislá na alkoholu. Z této závislosti se snažila léčit v Protialkoholní léčebně Červený Dvůr. Po návratu z léčebny však opětovně upadla do závislosti. Alkohol byl také příčinou páchání jejích přestupků, kdy již od roku 2002 byla v jednom případě, řešena přestupkovou komisí pro přestupek proti občanskému soužití a přestupkovou komisí jí byla udělena sankce napomenutí. Do roku 2007 byla v dalších třech případech řešena pro totéž přestupkové jednání, které spočívalo v hrubých urážkách sousedů, většinou pod vlivem alkoholu. Přestupkovou komisí jí byla vždy uložena sankce napomenutí. V roce 2008 opět pod vlivem alkoholu hrubě urážela sousedy a přestupkovou komisí jí byla za přestupek proti občanskému soužití uložena sankce pokuta ve výši 1000,- Kč, kterou do současné doby neuhradila. V roce 2009 byla přestupkovou komisí řešena pro dva přestupky, oba proti občanskému soužití, opětovně za hrubé urážky sousedů. Přestupkovou komisí jí v obou případech byla uložena sankce pokuta ve výši 2x 1000,- Kč.

Opětovně uloženou pokutu neuhradila. Uhrazení pokut pouze slibovala a uváděla na svou obranu špatnou sociální a finanční situaci. Uvedené pokuty byly přestupkovou komisí navrženy zastupitelstvu obce k odepsání jako nedobytné pohledávky.

4.2.2. Kasuistika II.

Ke kasuistice č. 2, jsem vybral přestupkové jednání pana M. S. (39 let), který v obci žije od narození. Po skončení základní školy se vyučil zedníkem na středním odborném učilišti. Po ukončení učiliště a po smrti své matky již nenastoupil do zaměstnání a pečoval o svého mladšího bratra. Péči však nezvládal, protože začal ve větší míře požívat alkoholické nápoje. Stálé zaměstnání nevyhledával, vyhledával pouze příležitostné práce a vydělané peníze používal na nákup alkoholu. V roce 2003 se pod vlivem alkoholu, který u něj stupňoval agresivitu, dopustil přestupku proti občanskému soužití tím, že drobně ublížil na zdraví další osobě, a přestupkovou komisí mu byla uložena sankce pokuta ve výši 500,- Kč, kterou do současné doby neuhradil. V roce 2004 byla M. S. pro obdobné přestupkové jednání uložena přestupkovou komisí sankce pokuta ve výši 2000,-Kč, kterou do současné doby opět neuhradil. Od roku 2004 do roku 2008 byl M. S. projednáván přestupkovou komisí ve dvou dalších případech, a to pro přestupky proti občanskému soužití a za urážky dalších osob. Přestupkovou komisí mu byla v obou případech uložena sankce napomenutí. Od roku 2008 do roku 2010 byl řešen ve třech případech pro přestupky proti občanskému soužití, kdy v jednom případě mu byla uložena sankce pokuta, kterou neuhradil, v jednom případě napomenutí a v jednom případě byla věc ukončena smírem. Neuhrzení sankcí zdůvodňoval špatnou osobní a finanční situací.

4.2.3. Kasuistika III.

Ke kasuistice č. 3 jsem si vybral přestupkové jednání pana M. H. (25 let), který žije v obci od narození. Vyrůstal v úplné rodině, ale po základní škole již žádné další vzdělání nedokončil. Vzhledem ke svému vzdělání je do současné doby nezaměstnaný a žije společně s rodiči v jednom bytě. Po návratu z neúspěšného středoškolského vzdělávání do obce se M. H. začlenil do party obdobně zkrachovalých spolužáků a společně s nimi začala jeho protizákonná činnost, kdy se nejprve zaměřovali společně na drobné krádeže prázdných přepravek od piva, které následně vraceli do jiných prodejen. Za tento majetkový přestupek mu byla v roce 2008 uložena sankce pokuta ve výši 500,-Kč. Tuto sankci za M. H. uhradil otec. Společně s ostatními "spolužáky" pokračoval v páchání dalších majetkových deliktů, již nekvalifikovaných jako přestupkové jednání, ale jako trestný čin, neboť drobné krádeže opět prázdných přepravek od piva se dopustil po překonání překážky. Za uvedené jednání byl odsouzen Okresním soudem v Českém Krumlově. Od projednání jednání M. H. u Okresního soudu v Českém Krumlově se jmenovaný již nedopouští nezákonné činnosti, snaží se hledat si zaměstnání, toto se mu však stále nedaří.

4.2.4. Kasuistika IV.

Ke kasuistice č. 4, jsem si vybral osobu M. M. (35 let), který v obci bydlí od narození. Vyrůstal v neúplné rodině a po vyučení na středním odborném učilišti je nezaměstnaný. V současné době je zaměstnan pouze příležitostně na různých stavbách v okolí. Od roku 2002 do roku 2008 byl projednáván přestupkovou komisí v 5 případech, kdy se jednalo o přestupky proti občanskému soužití; jeho jednání spočívalo v urážkách sousedů, drobném ublížení na zdraví, rušení nočního klidu, ve většině případů pod vlivem alkoholu. V uvedené době byl M. M. projednáván také v jednom případě pro majetkový přestupek, kdy jeho jednání spočívalo ve zničení majetku jiné osoby, opět pod vlivem alkoholu. Ve

všech případech přestupková komise uložila sankci napomenutí. V roce 2008 se oženil a od té doby nebyl přestupkovou komisí projednáván pro žádný přestupek.

4.2.5. Kasuistika V.

Ke kasuistice č. 5 jsem si vybral osobu K. V. (39 let), který se do obce přistěhoval po ukončení základní vojenské služby. Do roku 2005 byl zaměstnán v Jihočeských papírnách Loučovice, v tomto roce se také rozvedl a byt přenechal své manželce. Do té doby se nedopouštěl žádného přestupkového jednání. Od rozvodu začal navštěvovat pohostinská zařízení a již ke konci roku se dopustil pravděpodobně pod vlivem alkoholu dvou přestupkových jednání, kdy ublížil na zdraví jiným osobám. Za první přestupkové jednání mu byla komisí udělena sankce napomenutí, za druhé již mu byla komisí udělena sankce pokuta ve výši 500,-Kč; tuto pokutu do současné doby neuhradil. V průběhu roku 2006 se dopustil dalších dvou přestupkových jednání, kdy opět ublížil na zdraví jiné osobě; za první přestupkové jednání mu byla komisí udělena sankce pokuta ve výši 500,-Kč a za druhé již pouze napomenutí. Uloženou sankci pokuta opět neuhradil. V roce 2008 začal žít ve vztahu s družkou a dopustil se za celý rok pouze jednoho přestupkového jednání, kdy opět ublížil na zdraví jiné osobě. Komise mu uložila sankci pokuta ve výši 500,-Kč; tuto sankci uhradil. V roce 2010 již byl opět sám a bydlel na ubytovně. Během roku 2010 byl přestupkovou komisí projednáván dvakrát, kdy se opětovně dopustil ublížení na zdraví jiné osobě. V jednom případě komise uložila sankci napomenutí a druhý případ je v projednávání. K důvodům neuhrzení sankcí uváděl, že ho "nějaké pokuty nezajímají, nic platit nebude, nemá žádný majetek".

4.3. Řízené rozhovory

4.3.1. Rozhovor se zástupci komisí a obecních úřadů

Otázka č. 1: Jaký máte názor na současné druhy sankcí ukládaných za přestupky proti občanskému soužití a proti majetku, k jejichž projednání jsou v prvním stupni příslušné přestupkové komise zřízené při obecních úřadech?

Všichni respondenti se shodli, že v dnešní době jsou sankce, především sankce pokuta uložená ve správním řízení jen těžko vymahatelné, hlavně pokud je sankce pokuta uložena přestupcům bez pracovního nebo obdobného poměru či jinak zcela nemajetným. Jeden z respondentů uvedl, že u nich na komisi je vedeno převážně blokové řízení u přestupců, u kterých se předpokládá nebo dle osobní znalosti ví, že „zaplatí“ nebo že je zaměstnán; ostatním se ukládá převážně sankce napomenutí. Jiné sankce, jak se shodli všichni respondenti, se neukládají, a to i s ohledem na strukturu projednávaného přestupkového jednání, kdy komise řeší převážně přestupky proti majetku či přestupky proti občanskému soužití, kde ani zákon neumožňuje jinou sankci než sankci napomenutí, a tam, kde nepostačuje, sankci pokuta. Sankci zákaz činnosti a sankci propadnutí věci přestupkové komise ani jednou neuložily. Jeden z respondentů uvedl, že se setkává s názorem občanů, že celé přestupkové řízení je „k ničemu“, neboť přestupce „dostane“ na komisi pouze „napomenutí“, protože je nemajetný, a způsobená škoda, kterou sice přestupková komise uloží přestupci uhradit, je nevymahatelná.

Otázka č. 2: Jakým způsobem a na jakém základě se při druhu nebo výši uložené sankce rozhodujete?

Jak již respondenti shodně uvedli, tak při ukládání sankce se rozhodují hlavně dle závažnosti přestupkového jednání, recidivě přestupce, ale nemalou

měrou, o druhu a výši sankce rozhodují i majetkové poměry přestupce. Jak respondenti uvedli, v menších obcích v pohraničí nejsou takové pracovní příležitosti jako ve městech. Příjem nezaměstnaných je tvořen z větší části prodejem lesních plodů v letním období a sběrem barevných kovů po celý rok. Toto jsou však příjmy, ze kterých nelze uplatňovat žádný exekuční titul, především proto, že sběrem plodů a barevného kovu jsou zaměstnávány děti či další členové rodiny přestupců a přestupce je ve výsledku úplně nemajetný.

Jeden z respondentů uvedl, že komise, jejíž je členem, pouze posuzuje společenskou nebezpečnost přestupku a to, zda byl pachatel již v minulosti řešen a za jaký přestupek, a zda je zaměstnán či nikoli, není při rozhodování o výši sankce, určující.

Otázka č. 3: Jsou exekuce za uloženou sankci pokuta podle Vašeho názoru efektivní?

Jeden z respondentů uvedl, že se k této otázce nemůže vyjádřit, vzhledem k tomu, že dosud žádnou exekuci nezahájili. Na doplňující otázku, proč nezahájili, odpověděl, že od návrhu na exekuci upustili po zjištění, kdo je vlastně povinným a jaké má finanční příjmy a hmotné statky. Ostatní respondenti uvedli, že exekuce byly uplatněny pouze v případech, kdy věděli, že přestupce má nějaký majetek, nebo na přestupce jako na osobu již byla vyhlášena exekuce soudem a komise se pouze připojila; i v tomto případě však exekuce neměla žádný smysl, neboť byl přestupce zcela nemajetný.

Otázka č. 4: Jaký máte názor na mnou navrhouvanou novou sankci "obecně prospěšné práce" obdobnou trestu obecně prospěšné práce?

Jeden z respondentů uvedl, že nová sankce koncipovaná jako trest obecně prospěšných prací by mohla mít zásadní přínos pro obce, vzhledem k návaznosti na novelizaci silničního zákona, který převedl povinnost zimní údržby

komunikací a chodníků na obce. Ostatní respondenti uvedli, že nově koncipovaná sankce by měla přínos nejen v zimním, ale také v letním období, a to při udržování travních porostů v obcích a při čištění komunikací po zimním období. Dva z respondentů uvedli, že vzhledem k názorům obyvatel, a to především poškozených přestupkovým jednáním přestupců, by nová sankce mohla přinést jakési morální zadostiučinění těmto občanům, kdy by viděli, že přestupce, který jim svým jednáním „ublížil“, je potrestán, i když jim vzniklou škodu neuhradí. Jeden z respondentů uvedl, že není schopen posoudit, zda by byla nově koncipovaná sankce efektivní nebo ne; podle jeho názoru by bylo možné výslednou efektivitu posoudit až po určitém časovém období, ale i přesto se domnívá, že by byla pravděpodobně efektivnější než stávající sankce pokuta či napomenutí. Další z respondentů uvedl, že případné potrestání novou sankcí podporuje, přičemž by tuto sankci doporučoval pouze u „recidivistů“; u „prvopřestupců“ by tuto sankci nedoporučoval.

Otázka č. 5: Přineslo by zavedení nové sankce "obecně prospěšné práce" nové náklady pro komisi, respektive obec, a pokud ano - jaké?

Respondenti - zástupci přestupkových komisí uvedli, že nová sankce by pro činnost přestupkových komisí nepřinesla žádné nové náklady, pouze by bylo nutné rozšířit poučení v přestupkovém řízení, které by vystihovalo novou sankci. Respondenti - zástupci obcí shodně uvedli, že v zavedení nové sankce nevidí žádný problém se zvýšenými náklady na tuto sankci, a jeden z nich uvedl, že předpokládá náklady, maximálně do jednoho tisíce korun, a to na opatření pracovních pomůcek a proškolení bezpečnosti práce; druhý respondent uvedl, že by náklady dosahovaly pouze stokorun. Oba se shodli, že uvedené náklady by nedosahovaly výše nákladů, které obce musí hradit firmám, které o zeleň a komunikace pečují. Pracovník obecního úřadu, který by byl pověřen dohledem nad výkonem nové sankce obecně prospěšné práce, by byl stejný jako pracovník

určený pro dohled nad výkonem trestu obecně prospěšné práce a ani u tohoto pracovníka by nedošlo k větší administrativní zátěži.

Otázka č. 6: Jaký trest navrhuje za případné nesplnění uvedené sankce?

Tři respondenti uvedli, že nesplněním uvedené sankce by se mohl přestupce dopustit přečinu maření úředního rozhodnutí ve smyslu § 337 trestního zákoníku, který by bylo v souvislosti s novou sankcí nutno novelizovat. Dva respondenti uvedli, že na tuto otázku neznají odpověď, ale oba se shodli, že by věc řešili stejně jako v případě řízení pod vlivem alkoholu, kdy za sankci zákaz řízení a její nesplnění se pachatel dopouští trestného činu.

4.3.2. Rozhovor s odbornou veřejností

Otázka č. 1: Jaký máte názor na současné druhy sankcí ukládaných za přestupky proti občanskému soužití a proti majetku, k jejichž projednávání jsou v prvním stupni příslušné přestupkové komise zřízené při obecních úřadech?

Jeden z oslovených respondentů uvedl, že hlavním problémem současného přestupkového řízení není ani tak škála sankcí jako spíše otázka jejich vykonatelnosti a vůbec „odborného aparátu“, který by byl schopen na přiměřené úrovni věci řešit. Z podstaty věci, kdy jednání přestupková by měla být podstatně méně závažná než trestné činy, vyplývá, že hlavní sankcí by mělo být ukládání pokut a u nejméně závažných případů ukládání sankce napomenutí, ve vhodných případech v kombinaci se zákazem činnosti či propadnutím věci. Dále respondent uvedl, že při porovnání výčtu sankcí s výčtem druhu trestů ve smyslu trestního zákoníku lze připustit u ostatních postihů možnost, aby je neukládal výlučně soud, ale i správní orgán. Dle jeho názoru je sankce „obecně prospěšné práce“ obdobná trestu obecně prospěšných prací v rozporu s Listinou základních práv a svobod.

Další respondent uvedl, že by spíše přivítal znovuzavedení „obecních šatlav“. Jinak shodně uvedl, že hlavním problémem současného přestupkového řízení není ani tak druh sankcí jako spíše otázka jejich vymahatelnosti.

Otázka č. 2: Setkal jste se za své praxe s názorem, že přestupkové řízení, zejména uložené sankce nemají žádný přínos pro společnost, případně pro poškozené přestupkovým jednáním?

Všichni oslovení respondenti shodně uvedli, že se za své praxe setkali s názorem, že přestupkové řízení nemělo žádný přínos. Dále shodně uvedli, že občané si ani tak nestěžovali na sankce, ale na přístup členů přestupkových komisí, kdy občané měli pocit, že spíše členy komise obtěžují nebo že jednání směřuje spíše k omlouvání chování pachatelů. Na toto však shodně respondenti uváděli, že takovýto názor nezazníval často, spíše se setkali s názorem, že občanům stačilo věc projednat „na místě“ za přítomnosti policie.

Otázka č. 3: Jaký máte názor na zavedení mnou navrhané nové sankce „obecně prospěšné práce“ obdobné trestu obecně prospěšné práce do přestupkového řízení?

Všichni respondenti shodně uváděli, že by znovu vyvstal stejný problém, jako z neuhrazených sankcí pokuta, a to vykonatelnost, resp. vymahatelnost této sankce. Jeden z respondentů uvedl, že nová sankce "obecně prospěšné práce" by mohla být pouze jakousi alternativní formou sankce.

Otázka č. 4: Jsou dle Vašeho názoru nějaké překážky, které by znemožňovaly zavedení výše uvedené sankce do právních norem (např. přestupkový zákon)?

Jeden z respondentů uvedl, že není expertem na ústavní právo, ale domnívá se, že zavedení sankce "obecně prospěšné práce" by mohlo být v rozporu s čl. 9 Listiny základních práv a svobod, kdy nikdo nesmí být podroben nuceným pracím nebo službám. Výjimka uvedená v čl. 9/2a Listiny se týká výslovně trestů, nikoli tedy sankcí ve správním řízení. Další respondenti uvedli, že k odpovědi nemají dostatečné znalosti.

5. Diskuze

Obecná část této práce definuje základní pojmy týkající se přestupkového řízení. Cílem této kapitoly bylo přiblížit problematiku spojenou s řešením a projednáváním deliktů majících znaky přestupku ve smyslu zákona o přestupcích. Popsal jsem přestupkové řízení jako takové, přičemž bez povšimnutí nezůstala ani oblast týkající účastníků řízení, stávajících sankcí, zkrácených řízení a výkonu rozhodnutí. S ohledem na jeden z cílů této práce jsem v kapitole 1.9 nastínil úvahy de lege ferenda k možnosti zavedení nové sankce do stávající právní úpravy postihující přestupková jednání.

Při stanovení cílů této práce jsem vycházel z údajů a informací opatřených v rámci přestupkových řízení vedených u přestupkových komisí zřízených obecními úřady Loučovice, Lipno nad Vltavou a Městským úřadem Vyšší Brod. Za podstatné považuji poznamenat, že údaje o přestupcích, které jsou zpracovány v kapitole 4.1, se týkají pouze těch jednání, u nichž byl jednak zjištěn pachatel a jednak věc nebyla vyřízena na místě v blokovém řízení. Skutečné počty přestupků, ke kterým na sledovaném území za předmětné období došlo, jsou ve skutečnosti samozřejmě podstatně vyšší. Jejich sumarizace však nebyla stanovena v zadání této práce a proto tuto skutečnost uvádím pouze na okraj.

Prvním cílem, který jsem si stanovil, bylo zmapování a porovnání množství projednávaných přestupků a následně i uložených sankcí výše uvedenými komisemi za období let 2005 až 2010. K tomuto cíly se vázala i první hypotéza, jež jsem si stanovil, a sice, že: ***"Přestupkovými komisemi malých obcí, jsou za spáchané přestupky ukládány pouze sankce napomenutí a pokuta."***

Z provedeného výzkumu, a to především na podkladě provedené sekundární analýzy dat, poskytnutých přestupkovými komisemi, zřízených při Obecním úřadu Loučovice, Obecním úřadu Lipno nad Vltavou a při Městském úřadu Vyšší Brod jednoznačně vyplynulo potvrzení první hypotézy. Jak zobrazuje graf č. 8, z celkového množství 430 projednávaných přestupků uložily přestupkové komise celkem v 80 případech sankci napomenutí a ve 140 případech

sankci pokuta. Celkem 220 projednávaných přestupků přestupkové komise ukončily jinak a to i přesto, že přestupkový zákon umožňuje ukládat i další sankce jako je kupříkladu zákaz činnosti, či propadnutí věci.

Uložení sankce zákaz činnosti je však přestupkovým zákonem umožněno ukládat za přesně vymezené jednání. Z provedeného výzkumu vyplynulo, že uváděné přestupky, za něž lze uložit sankci zákaz činnosti, řeší zmiňované komise zcela okrajově, nebo je neřeší vůbec. Za zmínku v této souvislosti stojí pouze jeden projednávaný přestupek na úseku podnikání a tři přestupky na úseku boje proti alkoholismu a toxikomanii, kdy bylo uvedeného institutu užito, což je s ohledem na časové období, jež bylo zkoumáno množství zcela zanedbatelné.

Další sankci - propadnutí věci - členové uváděných komisí rovněž neukládají a to přesto, že by s ohledem na projednávaná přestupková jednání uložení takové sankce přicházelo do úvahy či by bylo zcela na místě. Domnívám se, že tuto sankci neukládají, neboť s tím nemají žádné zkušenosti. Otázkou však je, zda mají či by měli o nějaké formy vzdělávání či sebevzdělávání vůbec zájem.

Zkušenost s přestupkovým řízením a odbornou znalost přestupkového řízení má, dle mého názoru, mnohdy pouze předseda komise, jakožto osoba s právním vzděláním. Ostatní členové komise jsou zpravidla pouze obyvatelé obcí, kteří bývají osloveni starostou obce a svou účastí v komisi mu chtějí vyjít vstříc. Bez ohledu na to, že o takové činnosti nemají žádné nebo pouze mlhavé povědomí, nemluvě o motivaci ke striktnímu a důslednému využívání oprávnění vyplývajících z platných právních instrumentů pro výkon této činnosti.

Takoví členové komise jsou osobně často zainteresováni a to jak v projednávaných věcech, tak i ve vztahu k osobám pachatelů. Zpravidla bydlí v obcích, kde působí v komisích, což do jisté míry snadno představitelný problém, protože se s osobami, které projednávají pro jejich prohřešky, v podstatě denně setkávají při nejrůznějších příležitostech, což se jistě odráží v důslednosti prosazování postihu přestupců.

Osobně jsem rovněž působil jako člen přestupkové komise a při projednávání přestupku jsem v souladu se zákonem uložil sankci přestupci,

shodou okolností svému sousedovi. Ten od té doby vůči mně nezakrývá negativní postoj, protože se cítí dotčený.

Formou sekundární analýzy dat jsem zjišťoval údaje k vymahatelnosti uložené sankce pokuta a následně jsem se řízenými rozhovory a kasuistikami pokoušel zjistit, jaké příčiny vedou k jejímu neuhrazení.

V rámci výzkumu vyplynulo, že sankce pokuta byla jednotlivými komisemi uložena ve sledovaném období pouze ve 140 případech. Uložené pokuty byly uhrazeny v 73 případech a neuhrzeny v 67 případech. Exekuční řízení je nebo bylo vedeno celkem pouze v 8 případech z 67 v úvahu přicházejících. Těmito zjištěními byla vyvrácena druhá hypotéza, která předpokládala že: ***Uložená sankce pokuta není více než polovinou přestupců nikdy uhrazena a dále není nikterak vymáhána.*** Ačkoliv byla vyvrácena úvaha o tom, že více než polovina přestupců nikdy tuto sankci neuhradí, je totiž zřejmé, že 73 přestupců ze 140 sankci pokutu uhradilo, je rozdíl mezi uhrazenými a neuhrazenými pokutami mizivý (pouhé 3 případy). Exekuční řízení je nebo bylo vedeno celkem pouze v osmi případech z celkových 67, kde takový postup přicházel do úvahy, což rovněž nevypovídá o efektivním a důsledném uplatňování právních instrumentů k vymožení práva a k důslednému postihování přestupců.

Z provedených kasuistik vyplynula zajímavá zjištění. Na zkoumaném vzorku, který jsem vybral jako reprezentativní vzorek osob, u nichž došlo k recidivě při páchání přestupkového jednání, se totiž nejedná pouze o osoby žijící na okraji společnosti, které mají neustálé problémy s dodržováním zákona, jak jsem předpokládal, ale taktéž o osoby, které vyrůstaly v tzv. normálním - harmonickém prostředí, ale vlastní vinou či okolnostmi na jejich vůli do jisté míry nezávislými (např. nezaměstnaností), se dopouštějí protiprávního jednání.

Osoby z kasuistik č. 1, 2 a 5 jsou alkoholově závislé, bez zaměstnání, tudíž s celkově spíše negativním pohledem na společnost. Osoby se dopouštěly převážně přestupků proti občanskému soužití, což ukazuje na nepřizpůsobivost ke zbytku společnosti či narušené sociální vztahy k adaptaci v dané lokalitě. V jejich případech přestupkové komise rozhodovaly s přihlédnutím k tomu, že se jedná

o osoby bez stálého zaměstnání a majetku, a sankce pokuta je v podstatě nevymahatelná, což mimo jiné vplynulo z řízeného rozhovoru s členy komisí vyhodnoceného v kapitole 4.3.

V případě osoby z kasuistiky č. 1 komise ukládala z počátku pouze sankci napomenutí a sankci pokuta uložila, až když jednání uváděné osoby gradovalo k vyšší agresivitě. Ukládané sankce neměly ve svém důsledku žádný výchovný či preventivní efekt. V případě osoby z kasuistiky č. 2 výchovný či preventivní efekt také žádná sankce neměla, uložená pokuta je po této osobě do současné doby vymáhána v exekučním řízení, což naráží zejména na to, že tato osoba je bez majetku a v nájemním bytě.

U osob z kasuistik č. 3 a č. 4 je zřejmé, že uvedení nežijí na okraji společnosti, svého protiprávního jednání se jedna osoba dopouštěla pod vlivem svého okolí. Pod hrozbou vyššího trestu se již dalšího protiprávního jednání nedopouští. Druhá osoba se dopouštěla protiprávního jednání v mladším věku, zpravidla pod vlivem alkoholu. Šlo o jednání zaměřené vůči osobám v nejbližším okolí, po uzavření sňatku došlo ze strany tohoto respondenta k přehodnocení hodnot k lepšímu, změnil i přístup k alkoholu a zanechal svého protiprávního jednání.

Mnou provedený výzkum uskutečněný prostřednictvím kasuistik, ale také řízenými rozhovory s odbornou veřejností jednoznačně prokazuje, že efektivita vymahatelnosti sankce pokuta je na nízké úrovni. Z velké části je tento stav zapříčiněn nedůslednou prací členů přestupkových komisí a to s ohledem na jejich liknavý přístup při uplatňování oprávnění, která jim zákon dává. Z části samozřejmě i vinou přestupců, kteří stávající situace pochopitelně zneužívají ve svůj prospěch, vyhýbajíce se tak hrazení uložených pokut. Přestupci si složitou osobní situaci přivodili zpravidla sami, jak vyplývá z kasuistik většinou zvýšeným požíváním alkoholu, popřípadě i jiných návykových látek či liknavým přístupem ke vzdělávání a s tím souvisejícím komplikovaným uplatněním na trhu práce. V této souvislosti nelze jinak, než dát za pravdu dotázanému respondentovi z řad odborné veřejnosti, jenž uvedl, že jako hlavní příčinu stávající nedobré situace na

poli přestupkového řízení a nízké efektivity při následném vymáhání pokut vidí nekvalifikovaný "aparát", který nedokáže důsledně uplatňovat oprávnění, která jsou mu právními předpisy dána a tyto využívat v potřebném rozsahu tak, aby byla účelná a efektivní.

Přestupkové komise v exekučním řízení vymáhají pouze 8 pokut z 67 možných, což je žalostně málo. Nemohu souhlasit s odpověďmi respondentů z řad přestupkových komisí, kteří uvádějí, že k sankci pokuta přistupují v případech, kdy je přestupce solventní a k dalšímu vymáhání uvedené sankce v exekučním řízení přistupují s ohledy k majetkovým poměrům. Domnívám se, že členové přestupkových komisí se spíše snaží v přestupkovém řízení "jít cestou nejmenšího odporu", tuto mojí domněnku potvrdila i analýza dat, z níž vyplynulo, že všechny přestupkové komise řešily celkem 430 případů, z toho uložily 80 sankcí napomenutí a 140 sankcí pokuta, 210 přestupků komise ukončily jinak (např. odložení, zastavením řízení, smírem, postoupení jinému orgánu).

Posledním dílčím cílem, který jsem si vytýčil pro tuto práci, bylo nastínit východiska k zefektivnění přestupkového řízení a to možností zavedení nové sankce obdobné trestu obecně prospěšných prací. Provedeným výzkumem byla částečně potvrzena třetí hypotéza, a sice, že: ***Pro zavedení nové sankce obdobné trestu obecně prospěšných prací, existují objektivně dané důvody.*** Domnívám se, že objektivně dané důvody v současné době v naší společnosti existují, uváděná nová sankce by mohla být jakousi alternativou, na základě osobního rozhodnutí přestupců, kdy by ale nemohla být společností nijak dále vymáhána. *Nucená práce* je totiž Základní listinou práv a svobod zakázána, pouze trest obecně prospěšné práce, má v článku 9/2a Listiny výjimku. Nová sankce obecně prospěšné práce by byla alternativou k sankci pokuta, v případě jejího nesplnění by byla sankce pokuta potvrzena a vymáhána se všemi důsledky. Tato nová sankce by mohla být navrhována, nikoliv ukládána, přestupkovou komisí těm přestupcům, kteří po prohlášení, že jsou nemajetní a jsou ochotni svůj „prohřešek“ odčinit tím, že odpracují ve prospěch obce stanovený časový nebo úkolem stanovený rozsah prací. Provedeným výzkumem bylo potvrzeno, že tato nová

alternativní sankce by nezatížila státní správu a nepřinesla by zvýšené náklady obecním úřadům. Domnívám se, že přestupce, který by se k takovéto alternativní sankci dobrovolně rozhodl, by vykonával práci k obecně prospěšným účelům, spočívající například v údržbě veřejných prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo jiných činnostech.

Jako další východisko, které by směřovalo k odstranění nedostatků v přestupkovém řízení tak, jak je vedeno v současné době na přestupkových komisích malých obcí, se jako možné východisko jeví přesunutí agendy přestupkového řízení z malých obcí k přestupkové agendě, ke které jsou zákonem určeny obecní úřady s rozšířenou působností. Fundovanost a důsledný přístup správně motivovaných odborníků, kteří by tuto činnost prováděli jako svou hlavní pracovní náplň, by do jisté míry zaručovala onen kvalifikovaný aparát.

Na takových orgánech by pak spočívala tíha odbornosti a důslednosti při uplatňování jednotlivých oprávnění pro potírání jednání přestupců a to i s preventivním působením takového řízení vůči ostatním občanům, ale zejména vůči přestupcům samým.

6. Závěr

Cílem této práce bylo zhodnocení efektivnosti sankcí ukládaných v přestupkovém řízení v menších obcích. Důvodem, proč jsem si vybral přestupkové řízení a jeho efektivitu je, že jsem jednak jedno volební období působil jako člen přestupkové komise zřízené při Obecním úřadu Loučovice, ale současně také proto, že jsem policista a s přestupkovým jednáním lidí jsem neustále ve styku.

Dalším z důvodů je také skutečnost, že přestupkové řízení stojí na okraji zájmu širší veřejnosti a médií. Veřejnost a média se o přestupkové řízení zajímají pouze v souvislosti s dopravou, ale hádky či urážky mezi sousedy nebo drobné ublížení na zdraví či drobné krádeže nikoho nezajímají, pokud se jich neúčastní veřejně známá osoba. Přitom neustálé hádky s opilým sousedem či sousedkou, hrubé urážky a nadávky přes plot, které mohou vést až ke spáchání trestné činnosti, si zaslouží pozornost. O přestupkové řízení se lidé často zajímají, až když se stanou jeho účastníky; většinou se zajímají poškození, a ty zajímá nejen náhrada škody, ale také určitý druh satisfakce, která ovšem se současnou podobou přestupkového řízení, nepřichází.

Domnívám se, že cíle práce byly splněny. První hypotéza, kterou jsem pro svou práci stanovil, a sice, že přestupkovými komisemi malých obcí, jsou za spáchané přestupky ukládány pouze sankce napomenutí a pokuta, se zcela potvrdila, jak vyplývá z provedeného výzkumu, druhá hypotéza, a sice, že uložená sankce pokuta není více než polovinou přestupců nikdy uhrazena a dále není nikterak vymáhána, se částečně potvrdila, neboť více než polovina přestupců sankci pokuta uhradí, ale neuhrazené pokuty nejsou dále vymáhány. Třetí hypotéza, kterou jsem pro svou práci stanovil, že pro zavedení nové sankce obdobné trestu obecně prospěšných prací, existují objektivně dané důvody, se potvrdila částečně, neboť jak vyplývá z provedeného výzkumu, jsou sice dané objektivní důvody k zavedení nové sankce, ale současný právní stav České

republiky toto nepřipouští, další otázkou je i vymahatelnost takovéto nové sankce či neschopnost nebo nedůslednost členů přestupkových komisí.

Vzhledem k provedenému výzkumu by mohlo být zajímavé provést obdobný výzkum v městských aglomeracích či přímo v celé České republice a následně vyhodnotit, zda mnou nově koncipovaná alternativa k sankci pokuta obdobná trestu obecně prospěšné práce by měla přínos pro společnost či změnou legislativy přesunout přestupkové řízení z obcí na obecní úřady s rozšířenou působností.

7. Klíčová slova

Napomenutí

Obecně prospěšné práce

Pokuta

Přestupek

Přestupková komise

Přestupkové řízení

Sankce

8. Seznam použitých zdrojů

8.2. Odborná literatura

- 1) ČERNÝ, Jan - HORZINKOVÁ, Eva - KUČEROVÁ, Helena. *Přestupkové řízení, praktická právní příručka*, 11. Vydání podle platného stavu k 1. 7. 2009. Praha: Linde, 2009. 744s. ISBN 978-80-7201-765-2.
- 2) GROSSOVÁ, Marie. *Exekuce na peněžité plnění v současné právní praxi*. Páté, aktualizované vydání. Linde, 2007. 608 s. ISBN 978-80-7201-621-1.
- 3) HORZINKOVÁ, Eva - ČECHMÁNEK, Břetislav. *Přestupky a správní trestání, právní úprava k 1. 5. 2008*. Praha: Eurounion, 2008. 331 s. ISBN 978-80-7317-069-1.
- 4) HRABÁK, Jan - NAHODIL, Tomáš. *Správní řád s výkladovými poznámkami a vybranou judikaturou*. Třetí vydání. Wolters Kluwer, 2009. 500 s. ISBN 978-80-7357-426-6.
- 5) Kolektiv autorů. *Meritum Obce 2008-2009*. Praha: Aspi, 2008. 1092 s. ISBN 978-80-7357-331-7
- 6) NAKLADATELSTVÍ SAGIT. *ÚZ č. 731, Přestupky a další správní delikty*. Podle stavu k 18. 5. 2009. Zlín: Sagit, 2009. 352 s. ISBN 978-80-7208-747-1.
- 7) ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 3285 s. ISBN 978-80-7400-109-3.
- 8) ŠROMOVÁ, Eva - ŠIMEK, Lubomír. *Vzory úkonů a podání podle nového správního řádu*. Praha: C. H. Beck, 2006. 200 s. ISBN 80-7179-403-1.
- 9) ŠROMOVÁ, Eva. *Správní řízení od A do Z: k 1. 5. 2007*. Olomouc: Anag, 2007. 591 s. ISBN 978-80-7263-398-2.
- 10) VEDRAL, Josef et. al. *Zákon o obcích (obecní zřízení)*. Praha: C. H. Bek, 2008, 1000 s. ISBN 978-80-7179-597-1.

8.3. Právní normy

- 11) Zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích v platném znění
- 12) Zákon č. 140/1961 Sb. trestní zákon, účinný do 31. 12. 2009
- 13) Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád) v platném znění
- 14) Zákon č. 500/2004 Sb. správní řád v platném znění
- 15) Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení) v platném znění
- 16) Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník v platném znění
- 17) Zákon č. 13/1997 Sb. o pozemních komunikacích v platném znění
- 18) Zákon č. 120/2001 Sb. exekuční řád v platném znění
- 19) Vyhláška Ministerstva spravedlnosti ČR č. 330/2001 Sb. o odměně a náhradách soudního exekutora v platném znění
- 20) Zákon č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím v platném znění

8.4. Další zdroje

- 21) POTMĚŠIL, Jan. *Poplatky za přestupkové řízení a právo znát výsledek řízení*. [online]. 2.7.2010 [cit. 2010-11-10]. Dostupné z: <<http://prestupky.blogspot.com/2010/07/poplatky-za-prestupkove-rizeni-pravo>>
- 22) DOLEČEK, Marek. *Orientace v právních úkonech*. [online]. 8.2009 [cit. 2010-04-10]. Dostupné z: <<http://businessinfo.cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/prestupky-spravni-podnikani-rizeni-opu/1000818/51687>>
- 23) KOLMAN, Petr. *Obecní úřad z pohledu správního práva* [online]. [cit. 2010-4-21]. Dostupné z: <http://pravniradce.ihned.cz/c4-10077470-42774900-F00000_d-obecni-urad-z-pohledu-spravniho-prava>
- 24) KOPECKÝ, M. Uplatňování zásad jednotnosti a koncentrace ve správním řízení. *Právní rozhledy*. [online]. Časopis pro všechna právní odvětví, 2007 [cit. 2010-04-10]. Dostupné z:

<http://www.ipravnik.cz/cz/clanky/rbsearchsource_articles/art_5173/txtexpression_prestupek/ap_3/uplatnovani-zasad-jednotnosti-a-koncentrace-ve-spravnim-rizeni.aspx>

25) KOZLOVÁ, Lucie. *Výzkum v sociální oblasti*. [online]. [cit. 2010-4-10]. Dostupné z: <http://eamos.cz/amos/ksb/externi/ksb_305/index.htm>

26) SÝKORA, Václav. *Reakce na článek o přestupkovém řízení*[online]. [cit. 2010-4-10]. ISSN 1802-789X Dostupné z: <<http://spravni.juristic.cz/149238/clanek/spravni2>>

27) Městský úřad Vyšší Brod. *Roční výkaz o přestupcích projednávaných orgány obcí a krajů*. Rok 2005 - 2010.

28) Obecní úřad Lipno nad Vltavou. *Roční výkaz o přestupcích projednávaných orgány obcí a krajů*. Rok 2005 - 2010.

29) Obecní úřad Loučovice. *Roční výkaz o přestupcích projednávaných orgány obcí a krajů*. Rok 2005 - 2010.

30) PEČINKA, Hynek. *Průtahy v řízení zaviněné správním orgánem* [online]. [cit. 2010-4-10]. Dostupné z: http://pravniradce.ihned.cz/c4-10077470-38153030-F00000_d-prutahy-v-rizeni-zavinene-spravnim-organem

9. Přílohy

- Příloha č. 1: Vzor otázek použitých v řízeném rozhovoru s členy přestupkových komisí, zástupci obecních úřadů
- Příloha č. 2: Vzor otázek použitých v řízeném rozhovoru s odbornou veřejností
- Příloha č. 3: Žádost o poskytnutí informací dle zákona č. 106/1999 Sb. o přístupu k informacím v platném znění
- Příloha č. 4: Ukázka ročního výkazu

Příloha č. 1:

Otázky respondentům z řad přestupkových komisí a obecních úřadů

1) Jaký máte názor na současné druhy sankcí ukládaných za přestupky proti občanskému soužití a proti majetku k jejichž projednání, jsou v prvním stupni příslušné přestupkové komise zřízené při obecních úřadech?

2) Jakým způsobem a na jakém základě se při druhu nebo výši uložené sankce rozhodujete?

3) Jsou exekuce, za uloženou sankci pokuta, podle vašeho názoru efektivní?

4) Jaký máte názor na mnou navrhovanou novou sankci "obecně prospěšné práce" obdobnou trestu obecně prospěšné práce?

5) Pokud by zavedení nové sankce "obecně prospěšné práce" přinesla nové náklady pro komisi, respektive obec, pokud ano - jaké?

6) Jaký trest navrhuje za případné nesplnění uvedené sankce?

Příloha č. 2:

Otázky respondentům z řad soudců, advokátů a policistů - odborná veřejnost

1) Jaký máte názor na současné druhy sankcí ukládaných za přestupky proti občanskému soužití a proti majetku, k jejichž projednávání jsou v prvním stupni příslušné přestupkové komise zřízené při obecních úřadech?

2) Setkal jste se za své praxe s názorem, že přestupkové řízení, zejména uložené sankce, nemají žádný přínos pro společnost, případně pro poškozené přestupkovým jednáním?

3) Jaký máte názor na zavedení mnou navrhované nové sankce "obecně prospěšné práce" obdobné trestu obecně prospěšné práce do přestupkového řízení?

4) Jsou, dle Vašeho názoru, nějaké překážky, které by znemožňovaly zavedení výše uvedené sankce do právních norem (např. přestupkový zákon)?

Příloha č. 3: Žádost o poskytnutí informací

Formulář žádosti o poskytnutí informace
podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím v platném znění

Obecní úřad
Ing. Zdeněk Zídek
380 78 Lipno nad Vltavou

Žadatel: Luboš Klika, nar.: .....

.....
Jméno a příjmení, datum narození (název právnické osoby, IČ)*

.....
Trvalý pobyt nebo bydliště (adresa sídla právnické osoby)*

.....
Adresa pro doručování, liší-li se od trvalého pobytu nebo bydliště (sídla právnické osoby)*

.....
Telefon, fax, e-mail

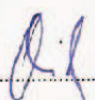
• povinné údaje

Předmět žádosti:

V souvislosti s mou bakalářskou prací, která se bude týkat efektivnosti přestupkového řízení u přešupků projednávaných vaší přestupkovou komisí Vás žádám o statistický přehled projednávaných přešupků přestupkovou komisí zřízencu oří Obecním úřadu Lipno nad Vltavou a to od roku 2002 do roku 2008 v listinné podobě. Dále Vás žádám o zaslání přehledu uložených pokut v blokovém řízení, přehled vydaných rozhodnutí o udělení pokuty a přehled o jejich vymahatelnosti, počet exekutorských řízení, počet odepsaných pokut zastupitelstvem obce.

OBEC
Lipno nad Vltavou
382 78 LIPNO NAD VLTAVOU 83
IČO: 00 24 59 76, DIČ: CZ00245976 (2)

Datum: 21.12.2009

Podpis žadatele:

Formulář žádosti o poskytnutí informace

podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím v platném znění

Městský úřad
Ing. Milan Zálešák
380 73 Vyšší Brod

MĚSTSKÝ ÚŘAD VYŠŠÍ BROD	
Datum	21. 12. 2009
Číslo	
Průběh	
Podpisupřítok	

Žadatel:

Lučbě Klika, nar.:

Jméno a příjmení, datum narození (název právnické osoby, IČ)*

Trvalý pobyt nebo bydliště (adresa sídla právnické osoby)*

Adresa pro doručování, liší li se od trvalého pobytu nebo bydliště (sídla právnické osoby)*

Telefon, fax, e-mail

* povinné údaje

Předmět žádosti:

V souvislosti s mou bakalářskou prací, které se bude týkat účinnosti přestupkového řízení u přestupků projednávaných Vaší přestupkovou komisí Vás žádám o statistický přehled projednávaných přestupků přestupkovou komisí zřízenou při Městském úřadu Vyšší Brod a to od roku 2002 do roku 2008 v listinné podobě. Dale Vás žádám o zaslání přehledu uložených pokut v blokovém řízení, přehled vydaných rozhodnutí o udělení pokuty a přehled o jejich vymahatelnosti, počet exekutorských řízení, počet odepsaných pokut zastupitelstvem obce.

Datum: 21. 12. 2009

Podpis žadatele:

Formulář žádosti o poskytnutí informace (příloha č. 1)

podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím v platném znění

Obec Loučovice
382 76 LOUČOVICE 51

Žadatel:

Luboš Klíka, nar.: .....

.....
Jméno a příjmení, datum narození (název právnické osoby, IČ)*

.....
Trvalý pobyt nebo bydliště (adresa sídla právnické osoby)*

.....
Adresa pro doručování, liš-li se od trvalého pobytu nebo bydliště (sídla právnické osoby)*

.....
Telefon, fax, e-mail

* povinné údaje

Předmět žádosti:

V souvislosti s mou bakalářskou prací, která se bude týkat efektivnosti přestupkového řízení u přestupků projednávaných Vešší přestupkovou komisí Vás žádám o statistický přehled projednávaných přestupků přestupkovou komisí zřízenou při Obecním úřadu Loučovice a to od roku 2000 do roku 2008 v listinné podobě. Dále Vás žádám o zaslání přehledu uložených pokut v blokovém řízení, přehled vydaných rozhodnutí o udělení pokuty a přehled o jejich vymahatelnosti, počet exekutorských řízení, počet odepsaných pokut zastupitelstvem obce.

OBCNÍ ÚŘAD LOUČOVICE	Čís. dopis:
Došlo 6. VIII. 2009	Zp. stovka:
Č. j.:	Ukl. znak:
Příloha:	

6.8.2009

Datum: .....

Podpis žadatele: .....

Příloha č. 4: Ukázka ročního výkazu

ROČNÍ VÝKAZ
o přestupcích projednaných
orgány obcí a krajů
Rok 2005

OBEC odešle výkaz do 16.01.2006
1x krajskému úřadu

.....
Vyšší Brod

KRAJSKÝ ÚŘAD odešle výkaz do 31.01.2006
1x Ministerstvu vnitra

.....
Jihočeský

Údaje jsou poskytovány Ministerstvu vnitra v souladu
s ustanovením § 96 zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích,
ve znění pozdějších předpisů

I. Způsob vyřízení přestupků

	Císlo řádku	KRAJSKY ÚRAD	OBEČNI ÚRAD	Celkem	
a	b	1	2	3	
Počet nevyřízených přestupků z minulého období	1		8	8	
Počet přestupků došlých během tohoto roku	2		62	62	
Postoupeno jinam	3		24	24	
Odloženo	4		7	7	
Počet přestupků ke zpracování v tomto období	5		39	39	
blokově z nich bylo vyřízeno	6				
vyřízeno z nich v příkazním řízení	7		5	5	
Vyřízeno v příkazním a správním řízení	projednáno bez uložení opatření	8	5	5	
	napomenutí	9	4	4	
	pokutou	10	2	2	
	zákazem činnosti	11			
	propadnutím věci	12			
	zastavením řízení	13		10	10
	z toho smírem	14			
	celkem projednáno	15		26	26
	Počet nezpracovaných přestupků, které přecházejí do dalšího období	16		13	13
	Počet uložených				
omezující opatření	17				
ochranných opatření	18				
zabrání věci					
Počet případů, kdy bylo rozhodnuto o náhradě škody	19		1	1	
V běžném roce uloženo na pokutách	počet	20	6	6	
	Kč	21	2 600 Kč	2 600 Kč	
Z nich zůstavo k 31.12. nevyřízeno	počet	22	2	2	
	Kč	23	1 000 Kč	1 000 Kč	
Odvolací řízení	počet odvolání	24			
	vyřízeno autoremedurou	25			
	počet potvrzených rozhodnutí	26			
	počet zrušených rozhodnutí	27			
	počet zmeškaných rozhodnutí	28			
	počet zrušených rozhodnutí vrácených k novému projednání věci	29			

1. Projednané přestupky podle jednotlivých paragrafů						
§		Do 18 let		Přes 18 let		Celkem
		KÚ	obec	KÚ	obec	
a	b	4	5	6	7	9
21	30					
21a	31					
22	32					
23	33					
24	34					
26	35					
27	36					
28	37					
29	38					
29a	39					
30	40					
31	41					
32	42					
33	43					
34	44					
35	45					
38	46					
41	47					
42	48					
42c	49					
43	50					
44	51					
44a	52					
45	53					
46/1	54					
46/2	55					
47a	56					
Celkem	57					

2. Přestupky proti veřejnému pořádku						
§		Do 18 let		Přes 18 let		Celkem
		KÚ	obec	KÚ	obec	
a	b	9	10	11	12	13
47	58				2	2
47b	59					
48	60					
celkem	61				2	2

3. Přestupky proti občanskému soužití						
§		Do 18 let		Přes 18 let		Celkem
		KÚ	obec	KÚ	obec	
a	b	14	15	16	17	18
49 1/a	62				1	1
49 1/b	63					
49 1/c	64				18	18
49 1/d	65					
49 1/e	66					
celkem	67				19	19

4. Přestupky proti majetku						
§		Do 18 let		Přes 18 let		Celkem
		KÚ	obec	KÚ	obec	
a	b	19	20	21	22	23
50 1/a	68				5	5
50 1/b	69					
50 1/c	70					
celkem	71				5	5

5. Přestupky projednané podle zvláštních právních předpisů						
§		Do 18 let		Přes 18 let		Celkem
		KÚ	obec	KÚ	obec	
a	b	24	25	26	27	28
celkem	72					

6. Úhrnem všechny projednané přestupky (součet řádků 57, 61, 67, 71 a 72 se rovná součtu řádku 6, 7, 15)						
§		Do 18 let		Přes 18 let		Celkem
		KÚ	obec	KÚ	obec	
a	b	29	30	31	32	33
celkem	73				26	26

Odesláno dne:	Razítko:	Podpis vedoucího:	Výkaz sestavil: Telefon: Linka:
---------------	----------	-------------------	---------------------------------------